הלכות (שופר) סוכה (ולולב) פרק ו' - תמלול

סיכום השיעור

סיכום פון פרק ו' — הלכות סוכה (רמב"ם הלכות שופר סוכה ולולב)

כללי מבוא צום פרק

נאכדעם וואס פרק ד' האט געהאנדלט ווי אזוי מ'בויט א סוכה, און פרק ה' ווי אזוי מ'מאכט דעם סכך, גייט פרק ו' אריין אין **חיובא דסוכה:** ווער איז מחויב אין ישיבת סוכה, ווען איז מען מחויב, און די פרטים פון ישיבה אין סוכה.

חידוש אויפן סדר פון רמב"ם: דער רמב"ם שרייבט **קיינמאל נישט בפירוש** „מצות עשה לישב בסוכה שנאמר..." — ער ברענגט נישט קיין פורמאלע הצהרה פון דער מצוה ווי ער פלעגט טון ביי אנדערע מצוות. ערשט אין הלכה ה' דערמאנט ער „מצות ישיבת סוכה", אבער אן א פורמאלע אנהייב. דאס איז **עיקר חסר מן הספר** — נישט זיין שטייגער. ער הייבט גלייך אן מיט ווער איז פטור, אנשטאט צו זאגן „מצות עשה לישב בסוכה, ווער איז חייב, ווער איז פטור." דאס בלייבט אן אומגעלייזטע קשיא.

הלכה א' — נשים, עבדים, קטנים

רמב"ם: „נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה."

פשט: סוכה איז א מצות עשה שהזמן גרמא, דערפאר זענען נשים, עבדים, און קטנים פטור.

חידושים:

- **פארגלייך מיט מצה:** ביי מצה זענען פרויען יא חייב ווייל דארט איז דא א לאו (איסור חמץ) צוזאמען מיט דער עשה — „כל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה." ביי סוכה איז נישטא קיין לאו (קיין ספעציפישער איסור צו עסן אינדרויסן), נאר א מצות עשה, ממילא בלייבט דער כלל אז נשים זענען פטור פון מצות עשה שהזמן גרמא.
- **אנדרוגינוס וטומטום** — חייבים מספק. דא איז נישט שייך די דיון וואס איז געווען ביי שופר (וואו ס'איז געגאנגען וועגן מוציא זיין אנדערע), ווייל סוכה איז א מצוה וואס מ'טוט פאר זיך אליין.
- **עבד שחציו עבד וחציו בן חורין** — חייב, ווייל דער חצי בן חורין איז חייב. בדרך צחות: אפשר דארף נאר דער „חצי בן חורין" זיין ראשו ורובו ושולחנו אין סוכה, און דער חצי עבד מעג ארויסשטעקן...

הלכה א' (המשך) — קטן שאינו צריך לאמו / חינוך

רמב"ם: „קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה מדברי סופרים, לחנכו במצוות. והוא כבן חמש כבן שש."

פשט: דער כלל ביי חינוך איז אז מ'קוקט אויף די ספעציפישע מצוה — ביי סוכה איז דער שיעור ווען דער קינד קען שוין זיין אינדעפענדענט פון זיין מאמע (וואס איז אליין פטור פון סוכה). א קינד וואס דארף נאך זיין מאמע צו עסן און שלאפן, איז נלוה צו איר און פטור. ווען ער קען שוין אליין — בערך בן חמש/שש — איז ער חייב מדרבנן.

חידושים:

- **גמרא (סוכה כח.)** ברענגט צוויי פשטים אין „אינו צריך לאמו":
- **דבי רבי ינאי:** „כל שנפנה ואין אמו מקנחתו" — ער איז שוין טוילעט-טרעינד. (דאס איז געווענליך פריער ווי פינף-זעקס.)
- **ריש לקיש:** „כל שניעור משנתו ואינו קורא אמא" — ער שרייט נישט „מאמי" ווען ער וועקט זיך אויף. די גמרא פרעגט: גדולים נמי קרו — אויך גרויסע שרייען מאמי! ענטפערט: „אינו קורא אמא אמא" — ער שרייט נישט *צוויי מאל* מאמי, ד.ה. ער קען זיך באגיין אליין, ער דארף נישט אז מאמע זאל גלייך קומען.
- ריש לקיש'ס שיעור שטימט גוט מיט סוכה ספעציפיש, ווייל **שלאפן איז א חלק פון דער מצוה** — דער קינד מוז קענען אליין שלאפן אין סוכה.
- דער אנדערער שיעור (דבי ר' ינאי) שטימט מיט דעם כלל אז מ'קוקט אויף די מצוה — ער קען שוין אליין פונקציאנירן.
- דער זעלבער שיעור (בן שש = צריך לאמו) קומט אויך פאר אין הלכות עירובין און הלכות אישות.

הלכה ב' — חולים ומשמשיהם

רמב"ם: „חולים ומשמשיהם פטורים מן הסוכה. ולא חולה שיש בו סכנה, אלא אפילו חושש בראשו, חושש בעיניו."

פשט: נישט נאר א חולה שיש בו סכנה (וואס איז פטור פון כל התורה כולה), נאר אפילו איינער וואס האט א קאפווייטאג אדער אויגנווייטאג — ער איז פטור פון סוכה, **און אויך זיין משמש (באדינער) איז פטור.**

חידושים:

- **חולה vs. מצטער — דער חילוק לגבי משמש:** א **חולה** — אפילו נאר חושש בראשו — איז פטור **מיט זיין משמש**. א **מצטער** (איינער וואס די סוכה אליין באדערט אים) — איז פטור **אבער דער משמש נישט**. דאס איז דער עיקר חילוק.
- ביי חולה רעדט מען אויך באופן אז אין סוכה וועט אים זיין מער אומבאקוועם ווי אינדערהיים — אבער דער סיבה איז זיין קראנקייט, נישט די סוכה אליין. ביי מצטער איז דער סיבה די סוכה גופא.
- **פארוואס איז סוכה מער מקיל ווי אנדערע מצוות?** ביי מצה למשל, אויב ס'איז שווער צו עסן, האט מען נישט געפטר'ט. ביי סוכה יא. אפאר הסברות:
- (א) **סוכה דארף זיין כעין תדורו** — ווי א מענטש וואוינט. אויב ס'איז אים שלעכט, וואוינט ער נישט אזוי.
- (ב) **סוכה איז מצד עצמה א שווערע זאך** — ס'איז דרויסן, קאלט, ווינט, פליגן, ענגשאפט — דערפאר האבן חז"ל מקיל געווען פאר א מצטער.
- (ג) **מצוות דארף מען טון בשמחה, נישט מיט צער.**

משמש חולה — עוסק במצוה

דער **שולחן ערוך הרב** זאגט אז דער משמש פון א חולה איז פטור פון סוכה ווייל ער איז **עוסק במצוה** (ביקור חולים / חסד). דאס מיינט נישט א "משמש" פון א רבי (וואס איז א באדינונג פון כבוד), נאר א משמש פון א חולה — איינער וואס העלפט א קראנקן מענטש מיט אלע זיינע באדערפעניש, ווייל דער חולה קען זיך נישט אליין באהעלפן.

חידוש וועגן דער הגדרה פון חסד: חסד מיינט אייביג **אנפילן יענעמ'ס חסרון** — ווען יענער האט נישט קיין געלט, ווען יענער האט נישט קיין כח. צוויי מענטשן מיט גלייכע כוחות — איז נישטא קיין מצוה פון משמש זיין. אזוי אויך, צדקה פאר אן עושר איז נישט צדקה. דער חולה האט א חסרון, דעריבער איז דער משמש מקיים א מצוה. (די גמרא זאגט אז א בן טובים האט א העכערן סטאנדארד, ממילא ביי אים איז מער א "חסרון" ווען ער האט נישט.)

חילוק צווישן מצטער און חולה לגבי משמש: א מצטער דארף נישט קיין משמש — ער האט נאך כח, ער קען זיך אליין באהעלפן, ער גייט סתם זיצן

דערהיים. א חולה דארף א משמש ווייל ער האט נישט קיין כח. דער עוסק במצוה סברא פאסט נאר ביי דעם משמש פון א חולה.

הלכה ב' (המשך) — מצטער

רמב"ם: „מצטער פטור מן הסוכה, הוא ולא משמשיו. ואיזהו מצטער? זה שאינו יכול לישן בסוכה מפני הרוח, או מפני הזבובים והפרעושים וכיוצא בהם, או מפני הריח."

פשט: א מצטער — איינער וואס ליידט פון דער סוכה אליין (ווינט, אינזעקטן, שלעכטער ריח) — איז פטור, אבער זיין משמש בלייבט חייב.

חידושים:

- **ריח:** דער שלעכטער ריח וואס מאכט אים מצטער איז נישט פון דעם סכך אליין (ווייל דאס וואלט פסל'ן דעם סכך, ווי מ'האט געלערנט אין פרק ה'). עס רעדט זיך פון אן עקסטערנע ריח.

- **פארגלייך מיט תפילין:** דער רמב"ם זאגט אויך ביי תפילין אז א מצטער איז פטור — אבער דארט איז דער טעם אנדערש: תפילין דארף גוף נקי און ישוב הדעת, און אן אבל אדער מצטער האט נישט דעם ריכטיגן מוחין. ביי סוכה איז דער טעם אנדערש — ס'איז ווייל סוכה איז מצד עצמה א שווערע מצוה, און מ'איז מקיל.

- **סוכה איז א גרעסערע חידוש ווי תפילין:** ביי סוכה פארפאסט ער אלע זיבן טעג אויב ער איז מצטער — ער וועט מער נישט האבן די מצוה. פונדעסטוועגן איז ער פטור.

מעטאדאלאגישער חידוש: "דוגמא" vs. "כלל" אין לערנען הלכה

א וויכטיגער כלל: "די ריעליטי איז מער אינטערעסאנט און מער קלאר פון די הגדרות פון די לומדות."

לומדות זוכט איין כלל, איין סענטענס, איין גדר וואס זאל ארומנעמען טויזנט קעיסעס. דאס איז ווי סייענס — מ'זוכט איין סברא פאר אלע פאקטן. אבער **הלכה איז נישט סייענס** — הלכה קומט זאגן וואס צו טון, און דאס איז תלוי אין ריאליטי.

צוויי וועגן פון לערנען:

1. **כלל-וועג** — מ'זוכט איין סענטענס און לייגט אריין אלע פרטים.
2. **דוגמא-וועג (paradigm example)** — מ'געדענקט א קלארע "picture" (ווי זבובים אין סוכה — דעם רמ"א'ס ביישפיל פון מצטער), און ביי א נייעם קעיס איז מען מדמה צו דער דוגמא — צי ס'איז גענוג ענליך.

דער רמב"ן רעכנט ארויס פיר מינים מצטערס — זיי האבן נישט איין פארמאלן כלל, נאר א **צד השווה** פון מצטער.

אבל און סוכה

דער רמב"ם'ס שיטה: אבל איז חייב אין סוכה.

מ'וואלט געמיינט: אויב מצטער איז פטור, זאל דאך זיכער אן אבל — וואס האט דעם גרעסטן צער — זיין פטור. **אבער ניין — אבל איז חייב בסוכה.**

חידושים:

- **טעם:** דער אבל'ס צער קומט נישט פון דער סוכה. ער וועט נישט זיין וויניגער טרויעריג אינדערהיים ווי אין סוכה. ביי א מצטער (ווי זבובים) איז דוקא די סוכה וואס מאכט דעם צער — אינדערהיים וועט ער זיין בעסער. ביי אן אבל איז דער צער "פון אינעווייניג" — ס'איז נישט קיין חילוק וואו ער זיצט.

- **גמרא:** „איהו דקמצער נפשיה" — דער אבל מאכט זיך אליין מצער, ס'איז אן אינערליכער צער. דער חיוב אויף דעם אבל איז ער זאל זיך בארואיגן גענוג אז ער זאל קענען גיין אין סוכה.

- **חידוש פון מגן אברהם:** דער אבל וויל זיין אליין, נישט מיט מענטשן — די מענטשן אין סוכה זענען ווי "פרושים" (שטערן אים). דאס וואלט אים געקענט מאכן צו א מצטער.

- מ'זאל נישט מיינען אז ווייל אן אבל איז מער סענסיטיוו, זענען זבובים וואס געווענליך באדערן נישט יעצט א גרעסערע צער — דאס מאכט אים נישט אויטאמאטיש פטור אלס מצטער. דער כלל בלייבט: אבל איז חייב בסוכה ווייל דער צער קומט נישט פון דער סוכה.

- **תניא רבתי (ראשונים):** אויב „המת חביב לו מאד ואינו יכול להסיח דעתו" — איז ער פטור. „אינו יכול להסיח דעתו" מיינט אז **די סוכה שטערט אים פון מסיח דעת זיין** — אינדערהיים קען ער גרינגער מסיח דעת זיין. אויב אין ביידע פלעצער גייט ער נישט מסיח דעת זיין, איז נישטא קיין טעם צו פטור'ן. דער תירוץ: אין סוכה זענען דא מענטשן וואס פרייען זיך, און דער אבל וויל נישט זיין פארט פון דעם.

חתן וכל בני החופה פטורים מן הסוכה

רמב"ם: „החתן והשושבינין וכל בני החופה פטורים מן הסוכה כל שבעת ימי המשתה."

פשט: שושבינין — אין רמב"ם'ס משנה תורה מיינט דאס די וואס געבן געלט פאר די חתונה. בני החופה — די נאנטע מענטשן וואס זענען דארט. זיי זענען **עוסק במצוה** — זיי האבן א מצוה צו זיין פריילעך.

חידושים:

- **רש"י (סוכה):** א חתן האט א מצוה צו זיין פריילעך, מה שאין כן אן אבל האט נישט קיין מצוה צו זיין "סעד" (צובראכן) — ער האט א מצוה פון אבילות, אבער נישט פון צער אליין. דעריבער איז דער חתן פטור (עוסק במצוה) אבער דער אבל נישט.

- **גמרא:** מ'קען זיך נישט געהעריג פרייען אין א סוכה — א חתן שעמט זיך צו שפילן מיט זיין כלה אין סוכה וואו ס'זענען דא אסאך מענטשן. א **חופה** איז אויסגעשטעלט אז דער חתן זאל קענען פארברענגען מיט די כלה — א קליינע קהילה, מער פריוואט.

- **רש"י'ס פשט אין „צער חתן":** „שהמקום צר ובוש לשחק עם כלתו" — די סוכה איז געווען א צו ענגער פלאץ, און דער חתן האט זיך געשעמט צו שפילן מיט זיין כלה דארט. „שחק" מיינט שפילן (נישט בלויז שמייכלען), ווי „שחוק וקלות ראש".

- **מעשה פון ר' זירא (גמרא):** ער האט געגעסן אין סוכה, אבער די פראוועריי (שמחה) האט ער געמאכט ערגעץ אנדערש (אין חופה), אן עסן. ער איז געווען צופרידן אז ער האט ביידע מצוות מקיים געווען. **גמרא:** „אין שמחה אלא במקום סעודה" — בעצם דארף די שמחה זיין וואו מ'עסט.

- **חידוש אין דעם לשון הרמב"ם:** דער רמב"ם זאגט נאר „חתן" און דערמאנט נישט „כלה" — „מכלל דאיכא כלה." דער פשט: די כלה איז פטור פון סוכה ווייל זי איז א פרוי (פטורה ממצוות עשה שהזמן גרמא), און דער חתן דארף זיין מיט די כלה, דעריבער איז ער אויך פטור.

[דיגרעסיע: שבע ברכות — חתן און כלה צוזאמען]

ווען מ'מאכט שבע ברכות וואו חתן און כלה זיצן עקסטער (באזונדער פון אנדערע), איז א שאלה צי מ'קען זאגן שבע ברכות — ווייל **די עיקר שמחת חתן וכלה איז אז דער חתן פרייט זיך מיט דער כלה.** אויב זיי זיצן איינגאנצן באזונדער, ווי קען מען זאגן „שמח תשמח רעים האהובים" — מ'רעדט דאך אויף זייער שמחה צוזאמען. אין אלע דורות האט מען געפירט אז חתן און כלה זיצן צוזאמען, און אזוי פירט מען זיך ביי רוב כלל ישראל.

שלוחי מצוה, הולכי דרכים, שומרי העיר, שומרי גנות ופרדסים

שלוחי מצוה — פטורים מן הסוכה בין ביום בין בלילה

דער יסוד איז „עוסק במצוה פטור מן המצוה." אפילו ביינאכט ווען ער גייט נישט אקטיוו, איז ער פטור, ווייל א חלק פון זיין שליחות איז אויך די רוהען אונטערוועגנס. דאס איז אנדערש פון סתם הולכי דרכים.

חידוש: א שליח מצוה איז פטור אפילו ווען ער איז שוין אנגעקומען צו זיין פלאץ — למשל, איינער פארט צום רבי'ן און דער רבי האט נישט געגוג פלאץ אין זיין סוכה — דארף ער נישט זוכן א סוכה.

[דיגרעסיע: פארן צום רבי'ן] — צי פארן צום רבי'ן איז א מצוה? אויב דער רבי איז טאקע „רבו" (הקבלת פני רבו), איז עס א מצוה. אבער אויב ער איז סתם „דער מלך פון יענער קהלה," איז א שאלה צי מען טאר בכלל פארן (ווייל מען פארלאזט די סוכה אן א מצוה).

הולכי דרכים — חילוק צווישן טאג און נאכט

מצות סוכה זאגט נישט אז מען זאל טוישן דעם לייפסטייל, נאר מען זאל ריפלעיסן די הויז מיט די סוכה. ווער עס גייט אויפ'ן וועג ביינאכט — פטור ביינאכט, חייב ביום. ווער עס גייט ביום — פטור ביום, חייב ביינאכט.

חידוש: דער פטור פון הולכי דרכים איז נישט דער זעלבער ווי עוסק במצוה — ביי עוסק במצוה איז מען אייביג פטור, אבער ביי סתם הולכי דרכים איז דער פטור נאר ווען מען איז אקטיוו אונטערוועגס. ביינאכט, ווען ער גייט נישט, דארף ער זוכן א סוכה. דער כלל „תשבו כעין תדורו" אלס כלל פאר אלעס איז נישט גענוגנד — דער פטור פון הולכי דרכים דארף באזונדער ערקלערט ווערן.

שומרי העיר — חילוק טאג/נאכט

שומרי העיר ביום — פטורים ביום, חייבים בלילה. שומרי העיר בלילה — פטורים בלילה, חייבים ביום.

חידוש: „שומרי העיר" מיינט נישט דוקא א מצוה-שמירה (ווי שומר נפשות), נאר א געוועגליכע סדר — „נטורי קרתא" — די וואס היטן די שטאט אלס זייער דזשאב. דער פטור איז ווייל דאס איז זייער דרך, נישט ווייל זיי זענען עוסק במצוה.

שומרי גנות ופרדסים — פטורים בין ביום בין בלילה

טעם: אויב דער שומר מאכט א סוכה, וועט דער גנב וויסן אז ער האט א מקום קבוע, און וועט גנב'ענען פון אן אנדער פלאץ. די נאטור פון שמירת גנות ופרדסים איז אז ער ארבעט אייביג, אן א חילוק צווישן טאג און נאכט.

חידוש: אפילו ווען ער שלאפט, איז ער א שומר — ווייל ער שלאפט יעדע נאכט ערגעץ אנדערש, און דער גנב האט מורא צו קומען ווייל ער וועט אים אויפוועקן. אבער אויב ער שלאפט אין א מקום קבוע (ווי א סוכה), איז ער „אויס שומר." דער עיקר פון זיין שמירה ביינאכט איז דוקא דורך נישט זיין אין א קבוע'דיגן פלאץ.

הלכה ו' — מצות ישיבה בסוכה: כיצד?

רמב"ם: „כיצד מצות הישיבה בסוכה? שיהיה אוכל ושותה ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה, כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה."

פשט: מען זאל עסן, טרינקען, און וואוינען אין סוכה אלע זיבן טעג, אזוי ווי מען וואוינט אינדערהיים די איבריגע טעג פון יאר.

חידושים:

- „דר" (וואוינען) איז דער דגוש — נישט נאר עסן און שלאפן, נאר אפילו סתם זיצן, דרייען זיך, פארברענגען — אלעס זאל זיין אין סוכה. „וואו וואוינסטו? וואו זיצסטו? וואו דרייסטו?" — דאס איז להומרא, נישט נאר לקולא.

- דער פסוק „בסוכות תשבו" — „ישיבה" מיינט אז די סוכה זאל זיין דיין מקום קבוע, דיין מקום ישיבות.

עושה סוכתו קבע — כלים בסוכה

רמב"ם: „כל שבעת הימים עושה אדם את סוכתו קבע ואת ביתו עראי. כיצד? כלי הנאה — בסוכה, כלי שתיה כגון השישות וכוסות — בסוכה. אבל כלים שנעשה מאוס מהשתמש בהם כגון קדירות וקערות — חוץ לסוכה. המנורה — בסוכה. ואם היתה סוכה קטנה — מנורה חוץ לסוכה."

חידוש: צי קדירות וקערות חוץ לסוכה איז ווייל ס'איז מיאוס, אדער ווייל אויך אינדערהיים לייגט מען עס נישט אין צענטער פון שטוב נאר אין א זייט (אין קיך, אין חצר). דאס הייסט, „חוץ לסוכה" איז אפשר נישט א דין אין סוכה אליין, נאר א רעפלעקשאן פון „כדרך שדר בביתו."

הלכה ז' — איסור אכילה חוץ לסוכה, שנת עראי

רמב"ם: „אוכלים ושותים וישנים בסוכה כל שבעה בין ביום בין בלילה. ואין אוכלים סעודה חוץ לסוכה כל שבעה, אלא אם כן אכל אכילת עראי. כמה? כביצה פחות מעט."

חידוש אין שיעור אכילת עראי: דער רמב"ם זאגט „כביצה פחות מעט" — נישט א פונקטליכער שיעור, נאר אפילו א טראפל מער ווי א כביצה איז שוין נישט אכילת עראי.

שנת עראי

רמב"ם: „ואין ישנים חוץ לסוכה אפילו שנת עראי."

חידוש: אנדערש ווי עסן (וואו אכילת עראי איז מותר חוץ לסוכה), ביי שלאפן איז אפילו שנת עראי אסור חוץ לסוכה. דער טעם: עסן מאכט זיך אמאל אז מען עסט נישט אינדערהיים (מען עסט אונטערוועגס), אבער שלאפן איז דאך אייביג אינדערהיים — דעריבער איז שלאפן אין סוכה שטרענגער. דער יסוד: „ס'איז נישטא אזא זאך ווי שנת עראי" — ווייל שלאף איז וויפיל א מענטש דארף, און אמאל שלאפט א מענטש אביסל און ס'איז אים גענוג. אזוי שטייט אין דער גמרא.

מותר לשתות מים ולאכול פירות חוץ לסוכה

רמב"ם: „מותר לשתות מים ולאכול פירות חוץ לסוכה."

פשט: פירות און וואסער דארף מען נישט טשעקן צי ס'איז כשיעור כביצה — מען מעג עסן חוץ לסוכה, און דאס הייסט אויך אכילת עראי.

הרי זה משובח

רמב"ם: „מי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים — הרי זה משובח."

חידוש — ר' חיים בריסקער'ס שיטה: ר' חיים בריסקער האט געזאגט אז אויב איינער האט נישט קיין סוכה, איז נישטא קיין ענין צו נישט טרינקען חוץ לסוכה. דער „הרי זה משובח" איז נאר ווען מען טרינקט אין סוכה — נישט ווען מען טרינקט בכלל נישט. דער רמב"ם'ס לשון איז „לא ישתה חוץ לסוכה" — א לשון שלילה (נישט טרינקען חוץ לסוכה), וואס משמע אז דער ענין איז צו טרינקען אין סוכה, נישט סתם נישט צו טרינקען.

הלכה ט' — לילה ראשון חובה

רמב"ם: „אכילה בלילי יום טוב הראשון בסוכה — חובה. אפילו אכל כזית פת — יצא ידי חובתו."

פשט: אלע אנדערע טעג איז עסן אין סוכה נאר א חיוב ווען מען וויל עסן, אבער דער ערשטער נאכט איז א חיוב לאכול — מען מוז עסן אין סוכה.

חידושים:

- **סברא פארוואס דער ערשטער נאכט איז אנדערש:** די איבריגע טעג ווייסט מען שוין אז די סוכה איז דיין פלאץ, אבער קודם דארף מען עס „פראוועו" איינמאל — דער ערשטער נאכט איז דער מאמענט וואס מען איז קובע די סוכה אלס ביתו.

- **שיעור כזית vs. כביצה:** דער שיעור אכילה בלילה ראשון איז נישט אכילת קבע (כביצה אדער מער), נאר כזית פת איז גענוג. דער סברא: ס'איז א **מצות אכילה** (אזוי ווי פסח — מצה, קרבן פסח), און ביי יעדע מצות אכילה איז דער שיעור כזית, נישט כביצה. דער שיעור כביצה איז נאר דער

שיעור פון **קביעות** (וואס מאכט אסור צו עסן חוץ לסוכה), אבער דער שיעור פון **מצוה** איז כזית.

- **מחלוקת מיט דעם ר"ן:** דער ר"ן און אנדערע האלטן אז מ'דארף עסן א כביצה, ווייל ווייניגער ווי כביצה איז בכלל נישט קיין אכילה המחייבת בסוכה. דער רמב"ם איז נישט מסכים — ער זעט עס ווי א מצות אכילה וואו כזית איז גענוג.

- **דער לשון „יצא ידי חובתו":** אפשר איז דער לשון דווקא **לאפוקי** אז מ'זאל נישט מיינען אז מ'דארף א גרעסערע שיעור ווי אכילת פרס אדער קביעות סעודה. ס'איז גענוג אז ער האט געוויזן אז דאס איז זיין מקום אכילה דורך א כזית.

מכאן ואילך רשות

רמב"ם: „מכאן ואילך רשות. רצה לאכול סעודה — סועד בסוכה, רצה — אינו אוכל כל שבעה אלא פירות ואכליות חוץ לסוכה."

פשט: נאך לילה ראשון, אויב איינער וויל נישט עסן קיין אכילת קבע, נאר פירות און נאשעריייען, מעג ער עסן חוץ לסוכה אלע זיבן טעג.

חידוש: דאס שטימט זייער גוט מיט **ר' חיים בריסקער'ס** שיטה: נאר לילה ראשון איז דא א חיוב אכילה בסוכה, אזוי ווי אכילת מצה בפסח. די רעשט פון סוכות איז נאר: **אויב** מ'עסט אכילת קבע, **דאן** דארף עס זיין אין סוכה.

הלכה י׳ — ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית

רמב"ם: „מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית, או חוץ לסוכה, ואכל — הרי זה אסור... וכאילו לא אכל בסוכה... גזירה שמא ימשך אחר שולחנו. אפילו בסוכה גדולה."

פשט: אויב איינער זיצט אין סוכה אבער זיין טיש שטייט אינדרויסן, איז דאס אסור — ס'ווערט אנגעקוקט ווי ער האט נישט געגעסן אין סוכה. דאס איז א גזירה: מ'האט מורא ער וועט זיך נאכשלעפן נאכן טיש און ארויסגיין פון סוכה. אפילו אין א גרויסע סוכה וואו ס'איז דא פלאץ.

חידושים:

- דער רמב"ם זאגט **„אסור"** — נישט נאר „אינו יוצא" נאר ס'איז ממש אסור. דער איסור איז אין דעם ראמען פון דעם איסור עסן חוץ לסוכה, וואס איז א **ביטול לאו הבא מכלל עשה** (אדער עפעס ענליכעס). אבער דער איסור אליין איז **מדרבנן** — א גזירה שמא ימשך אחר שולחנו.

- דער לשון **„וכאילו לא אכל בסוכה"** איז מחודש — ס'איז נישט נאר אז ער איז נישט יוצא, נאר ס'ווערט אנגעקוקט ווי ער האט בכלל נישט געגעסן אין סוכה.

הלכה י"א — קורא בסוכה, מעיין חוץ לסוכה, מתפלל

רמב"ם: „כל שבעת הימים קורא בתוך הסוכה. אבל כשהוא מעיין ומדקדק במה שיקרא — יעיין חוץ לסוכה, כדי שתהא דעתו מיושבת עליו. מתפלל — רצה מתפלל בסוכה, רצה חוץ לסוכה."

פשט: ליינען/לערנען תורה — אין סוכה. עיון (טיף ארייַנטראכטן) — מעג מען חוץ לסוכה, ווייל מ'דארף ישוב הדעת. דאווענען — רשות, ווי מ'וויל.

חידושים:

- **„קורא" מיינט להוציא מפיו, ליינען מתוך הכתב** — דאס איז דער חלק פון לימוד וואס מ'קען טון אין סוכה. אבער **„מעיין ומדקדק"** — דער חלק העיון, ארייַנטראכטן אין וואס מ'האט געלערנט (ענליך צו „שליש בתלמוד") — דאס מעג מען טון חוץ לסוכה, ווייל אין סוכה איז דא זבובים און שטערונגען, און מ'דארף ישוב הדעת. **רש"י** זאגט: דער רוח און אויר מחוץ לסוכה איז גוט „להרחיב דעתו".

- דערפאר קען מען פארשטיין פארוואס דער רמב"ם האט פריער דערלויבט גרויסע סוכות — אז מ'מאכט א ריזיגע סוכה, קען מען אפשר יא לערנען בעיון אינעווייניג, ווייל ס'איז באקוועם גענוג.

- **מתפלל — „רצה בסוכה, רצה חוץ לסוכה":** דאס איז א באזונדערע הלכה. ס'שטייט נישט אין גמרא, נאר ס'איז געווען א **שאלה ביי די גאונים:** צי מ'דארף מאכן א סוכה אין שול און דאווענען דארט? דער רמב"ם זאגט ניין — ס'איז רשות, נישט חובה.

- **פארוואס איז מתפלל אנדערש ווי קורא?** מ'קען נישט זאגן אז דער טעם איז ווייל „א גאנץ יאר דאוונט מען אין שול נישט אינדערהיים" — ווייל **דער רמב"ם שטעלט נישט אויף דעם פרינציפ פון „וואס מ'טוט א גאנץ יאר אינדערהיים."** דער רמב"ם רעדט נאר פון זאכן וואס מ'קען נישט גוט טון אין סוכה (ווי עיון). מתפלל איז א באזונדערע קאטעגאריע.

- **„מתפלל" מיינט דא אפילו תפלת ציבור** — ס'איז געווען מענטשן וואס האבן געמיינט אז די שול דארף מאכן א סוכה און מ'זאל דאווענען דארט. דער רמב"ם איז נישט מסכים.

הלכה י"ב — יורדי גשמים / רעגן

רמב"ם: „יורדי גשמים — הרי זה נכנס לתוך הבית. מאימתי הוא מותר לפנות? משיפלו לתוך הסוכה טיפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסלו, אפילו תבשיל של פול."

פשט: ווען ס'רעגנט, מעג מען ארייַנגיין אין שטוב. דער שיעור איז: ווען ס'פאלן אזויפיל טראפנס אז ס'וואלט קאליע געמאכט א תבשיל, אפילו א תבשיל פון בונדלעך (וואס ווערט גרינגער קאליע).

חידושים:

- **גשמים איז נישט דער זעלבער פטור ווי מצטער!** דאס איז א גרויסער חידוש. ביי מצטער שטייט נישט קיין שיעור — א מצטער איז פטור ווען ער איז מצטער. אבער ביי גשמים גיט דער רמב"ם א **ספעציפישן שיעור** (טראפנס וואס מאכן קאליע א תבשיל). דאס ווייזט אז ס'איז אן **אנדערע מין פטור.**

- **דער יסוד:** א סוכה איז א זאך וואס פראטעקטעט פון זון, נישט פון רעגן. א נארמאלע סוכה פראטעקטעט נישט פון רעגן. ווען ס'רעגנט, איז דאס **בכלל נישט קיין ישיבת סוכה** — אזוי ווי „פארן אין א קאר וואס פארט נישט." ס'איז נישט אז ער איז מצטער אין סוכה, נאר אז **ס'איז בכלל נישט קיין סוכה-ישיבה.**

- **חסידישע אידן וואס זיצן אין סוכה אין רעגן:** לויט דעם יסוד, זיצן זיי **בכלל נישט אין א סוכה** — ס'איז נישט קיין סוכה-ישיבה. ס'איז ווי א הדיוט (איינער וואס טוט א זאך וואס ער איז פטור דערפון), אדער נאך ערגער — ער זיצט בכלל נישט אין א סוכה.

- **דער שיעור „משיפלו טיפות":** אביסל רעגן קען מען נאך זיצן — דער שיעור איז ווען ס'וואלט קאליע געמאכט א תבשיל. „אפילו תבשיל של פול" — אפילו א תבשיל וואס ווערט גרינגער קאליע, שוין דאן איז מען פטור.

פסקו הגשמים

רמב"ם: „היה אוכל בסוכה וירדו גשמים ונכנס לתוך הבית, ופסקו הגשמים — אין מחייבין אותו לחזור לסוכה עד שיגמור סעודתו. היה ישן וירדו גשמים בלילה ונכנס לתוך הבית ופסקו הגשמים — אין מטריחין אותו לחזור לסוכה כל אותה הלילה, אלא ישן בביתו עד שיעלה עמוד השחר."

פשט: אויב מ'איז ארייַנגעגאנגען אין שטוב וועגן רעגן, און דער רעגן האט אויפגעהערט: ביי עסן — מ'ענדיגט די סעודה אינדערהיים; ביי שלאפן ביינאכט — מ'שלאפט אינדערהיים ביז עלות השחר.

חידוש: „עד שיעלה עמוד השחר" מיינט נישט אז ער מוז אויפשטיין ביי עלות — נאר אז דער פטור גילט ביז עלות השחר. עלות השחר איז די צייט ווען אידן שטייען אויף, און דאס איז א באזונדערע זאך.

הלכה י"ג — סוף סוכות / יום השביעי

רמב"ם: „גמר מלאכול ביום השביעי בשחרית — לא יתיר סוכתו."

פשט: אויב מ'האט געענדיגט עסן אינדערפרי פון דעם זיבעטן טאג, זאל מען נישט צונעמען די סוכה.

חידושים:

- דער טעם: אפשר וועט ער נאך וועלן עסן שפעטער, אדער לערנען אין סוכה, ווייל ס'איז נאך אינמיטן יום השביעי. **ס'איז דא א חיוב צו האבן א סוכה גאנצע סוכות** — נישט נאר ווען מ'עסט.

אראפנעמען כלים פון סוכה / פוחת בסכך

פשט: מען נעמט ארויס די כלים פון סוכה שוין פון מיטאג פון יום השביעי (אדער שמיני עצרת אין חו"ל). מען דארף ווייזן אז מען איז נישט מקיים מצות סוכה נאך סוכות, כדי נישט צו זיין עובר אויף בל תוסיף.

חידושים:

- געווענליך איז עס א בזיון פאר די סוכה ווען מען נעמט ארויס די כלים, אבער נאך סוכות איז עס דוקא א חיוב צו ווייזן אז מען איז שוין נישט מקיים די מצוה.

- אויב מען האט נישט אינדערהיים וואו צו לייגן זיינע כלים („אין לו מקום לפנות"), עסט ער אין סוכה אויך שמיני עצרת.

פוחת בסכך: מען דארף אראפנעמען אביסל פון דעם סכך. מען דארף נישט צוברעכן די גאנצע סוכה, נאר אביסל אראפנעמען כדי מ'זאל זען אז ס'איז שוין נישט קיין חיוב סוכה. ביי א סוכה פון שבעה אויף שבעה איז אפשר גענוג אביסל אראפנעמען אן פסל'ן; אבער ביי א סוכה פון ארבעה אויף ארבעה (דער מינימום שיעור) וועט אפילו א טפח פסול פסל'ן די גאנצע סוכה.

הכר פסולה אין שמיני עצרת (ספיקא דיומא — חו"ל)

רמב"ם: „גמר מלאכול ביום השמיני, מוריד כליו ומפנה אותה... אם היתה קטנה מכניס בה את המנורה, ואם היתה גדולה מכניס בה קדרות וקערות וכיוצא בהן כדי להכיר פסולה... ואינו יכול לפוסלה."

פשט: אין חו"ל, וואו שמיני עצרת איז א ספיקא דיומא, קען מען נישט ממש פסל'ען די סוכה (ווייל ס'איז יום טוב און מלאכה איז אסור). אנשטאט דעם ווייזט מען אז די סוכה האט שוין נישט איר חשיבות: אין א קליינע סוכה — ברענגט מען אריין א מנורה (וואס מ'האט פריער געלערנט אז מ'ברענגט נישט אריין אין א קליינע סוכה ווייל ס'איז א סכנת שריפה), און דאס ווייזט אז ס'איז שוין נישט מער א סוכה. אין א גרויסע סוכה — העלפט נישט א מנורה (ווייל דארט שטעלט מען אייביג א מנורה), דארף מען אריינברענגען קדרות וקערות (טעפ מיט עסן-שמוץ) וואס זענען מיאוס, כדי להכיר פסולה.

חידוש: דער חילוק צווישן חול המועד און יום טוב: פריער (הלכה א) האט דער רמב"ם גערעדט וועגן חול המועד, וואו מ'קען ממש פסל'ען די סוכה דורך א מעשה (אראפנעמען דעם סכך א.ד.ג.), ווייל אויף חול המועד איז דא א שוואכערע מלאכה-באגרעניצונג. אבער שמיני עצרת איז יום טוב ממש, קען מען נישט מאכן אזא מלאכה, דערפאר דארף מען נאר „ווייזן" דורך סימנים אז ס'איז שוין נישט חשוב.

זיצן אין סוכה שמיני עצרת אן ברכה

רמב"ם: „בזמן הזה שאנו יושבים שני ימים טובים... וביום השמיני שהוא יום טוב ראשון שמיני עצרת, יושבין בה, ואין מברכין לישב בסוכה."

פשט: אין חו"ל זיצט מען אין סוכה אויך שמיני עצרת (דער ערשטער טאג), אב

ער אן ברכה.

חידושים:

- **פארוואס קיין ברכה?** ווייל מ'מאכט נישט קיין ברכה אויף א ספק מצוה. דער רמב"ם ברענגט דעם כלל: „טומטום, אנדרוגינוס, וואס מ'איז מחויב במצוה מספק — לעולם אין מברכין עליה."

- **קשיא:** ביי יום טוב שני מאכט מען דאך אלעמאל ברכות (קידוש, שהחיינו, אכילת מצה וכו') אויף ספק! פארוואס איז דא אנדערש?

- **תירוץ:** ביי רגילע יום טוב שני מאכט מען ברכות כדי נישט צו מזלזל זיין אין יום טוב שני. אבער דא איז פארקערט: אויפ'ן צד אז ס'איז שוין שמיני עצרת (רגל בפני עצמו), זיצט מען נישט אין סוכה. מען דארף מכבד זיין דעם צד אז ס'איז שוין שמיני עצרת. דערפאר: מען זיצט (צוליב ספק סוכות), אבער אן ברכה (צוליב ספק שמיני עצרת). אויפ'ן צד אז ס'איז נאך סוכות וועט מען עובר זיין בל תוסיף אויב מען מאכט א ברכה אויף שמיני עצרת.

- **מנהג נישט צו זיצן אין סוכה שמיני עצרת:** עס זענען דא מענטשן (ווי געוויסע חסידים) וואס זיצן נישט אין סוכה שמיני עצרת. דאס ווערט באצייכנט אלס א גרויסע מחלוקת אחרונים, אבער „לאו כהלכה" — נישט לויט די פשטות הגמרא, דער רמב"ם, שולחן ערוך, און אלע אנדערע.

מי שלא עשה סוכה

רמב"ם: „מי שלא עשה סוכה, בין בשוגג בין במזיד, עושה סוכה בחולו של מועד. אפילו בסוף יום שביעי עושה סוכה, שמצותה על כל שבעה."

פשט: ווער ס'האט נישט געמאכט א סוכה — סיי בשוגג סיי במזיד — מאכט ער א סוכה חול המועד, אפילו הושענא רבה נאכמיטאג.

חידושים:

- מ'זאגט נישט „היה לו לעשות מערב יום טוב" — ס'איז נישט קיין קנס אויף דעם וואס ער האט נישט געמאכט פריער. די מצוה איז גרויס גענוג אז מ'זאל יא מאכן סוכה אפילו שפעט.

- דאס שטימט אויך מיט דעם וואס מ'האט פריער געלערנט אז מ'טאר נישט צוברעכן א סוכה — ווייל ס'איז דא א חיוב צו האבן א גאנצע סוכה כל שבעה.

הלכה וועגן ברכת לישב בסוכה

ברכה ביי יעדע כניסה

רמב"ם: „כל זמן שיכנס לישב בסוכה כל שבעה... יברך קודם שישב: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה."

פשט: יעדע מאל וואס מען גייט אריין אין סוכה מאכט מען די ברכה, אפילו ווען עס איז נישט קיין חיוב (ווייל עס איז נישט אכילה). די ברכה ווערט געמאכט קודם שישב — פאר מען זעצט זיך אראפ, אזוי ווי עובר לעשייתן.

חידושים:

- די מצוה איז „לישב בסוכה" — נישט נאר לאכול. עס איז דא א חיוב גאנצע שבעת ימים לישב בסוכה, און וואס איז פטור איז נאר אויף אכילה ספעציפיש. אבער „לישב" מיינט צו זיין/וואוינען אין סוכה, און דאס איז א חיוב כל שבעה.

- די ברכה ווערט געמאכט קודם שישב — עובר לעשייתן, אזוי ווי ביי יעדע מצוה.

סדר הברכות ליל יום טוב ראשון

רמב"ם: „ובליל יום טוב הראשון מברך על הסוכה ואחר כך מברך על הזמן, ומסדר כל הברכות על הכוס. נמצא מקדש מעומד... ומברך לישב בסוכה, ויושב, ואחר כך מברך על הזמן."

פשט: די ערשטע נאכט סוכות מאכט מען קידוש שטייענדיג, דערנאך „לישב בסוכה" (נאך שטייענדיג), דערנאך זעצט מען זיך אראפ, דערנאך „שהחיינו".

חידושים:

- **דער רמב"ם'ס סברא:** ווייל „לישב בסוכה" מוז זיין עובר לעשייתן (פאר מען זעצט זיך), מוז מען דעם גאנצן קידוש אויך שטייענדיג מאכן, ווייל אלע ברכות ווערן געמאכט על הכוס צוזאמען. דערפאר: קידוש (שטייענדיג) → לישב בסוכה (שטייענדיג) → זיך אוועקזעצן → שהחיינו.

- **שהחיינו קומט לעצט** ווייל עס האט שוין נישט צוטון מיט „לישב בסוכה" — עס איז א באזונדערע ברכה.

- **דער רמב"ם ברענגט:** „וכזה היה מנהג רבותי ורבי ספרד" — ער שטיצט זיך אויף דעם מנהג פון זיינע רבי'ס אין ספרד.

- **דער ראב"ד חולק:** „מנהג מקומנו לא היה עולם כזה, והטעם כי הישיבה אינו אלא על דעת האכילה." דער ראב"ד מיינט אז „לישב" רעפערירט צו אכילה, ממילא איז די ברכה נאך אלץ עובר לעשייתן אפילו ווען מען זיצט שוין, ווייל מען האט נאך נישט אנגעהויבן עסן.

- **קידוש זיצנדיג vs. שטייענדיג:** דער רמב"ם נעמט אן אז דער נארמאלער מנהג א גאנץ יאר איז קידוש זיצנדיג (ווייל קידוש איז חלק פון סעודה, און סעודה איז זיצנדיג). נאר סוכות ביינאכט איז אנדערש. אזוי שטייט אויך אין רמ"א אז מען מעג שטיין אבער בעסער צו זיצן.

[דיגרעסיע: אריז"ל און קידוש מעומד]

דער אריז"ל האט געזאגט מען זאל מאכן קידוש שטייענדיג, דלא כשולחן ערוך. עס ווערט געפרעגט: וויאזוי קען דער אריז"ל גיין קעגן אלע פוסקים? עס ווערט געענטפערט אז ער האט געזען אין זיינע גילויים אז דאס איז דער ריכטיגער וועג. אבער דאס מאכט די קשיא נאך גרעסער, נישט קלענער — ווייל קידוש איז פארבונדן מיט סעודה, און סעודה איז זיצנדיג. אפשר איז עס געווען א מנהג וואס האט שוין עקזיסטירט ביי זיינע רבי'ס.

עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג

רמב"ם: „עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג ואין עושין מהם לדבר אחר כל שמונת ימים. לפי שיום השביעי כולו הסוכה מוקצה עד בין השמשות, והואיל ומוקצה לבין השמשות הוקצה לכל היום."

פשט: די האלץ פון דער סוכה — סיי סכך סיי דפנות — זענען אסור אין הנאה אלע אכט טעג. די ערשטע זיבן טעג ווייל זיי זענען מוקצה למצוותו. דער אכטער טאג (שמיני עצרת) — ווייל ביים אנהייב פון בין השמשות פון דעם זיבעטן טאג זענען זיי נאך מוקצה, און „הואיל ומוקצה לבין השמשות הוקצה לכל היום" — דער כלל פון מוקצה ציט זיך אויף דעם גאנצן אכטן טאג.

חידושים:

- דער רמב"ם באטאנט אז נישט נאר סכך (וואס איז די עיקר מצוה) נאר אויך דפנות (וואס זענען שוואכער אין מצוה) זענען אסור — ווייל זיי זענען אויך „עצי סוכה", א חלק פון דער סוכה.

- דער מעכאניזם פון דעם איסור אויפן אכטן טאג איז נישט ווייל ס'איז נאך א מצוה, נאר דורך דעם כלל פון מוקצה: ווייל בין השמשות פון מוצאי שביעי איז ס'נאך מוקצה, ציט זיך דאס אויף דעם גאנצן יום טוב פון שמיני עצרת.

נוי סוכה

רמב"ם: „וכן [אסורים] כל מיני נוי שתולים בסוכה כדי לנאותה, שנאסרו מהם כל שמונה. ומותר להתנות עליהם בשעה שתולה ואומר 'איני בודל מהם כל בין השמשות', והרי הם מותרים בכל אשר ירצה, שלא הקצה אותם ולא חלה עליהם קדושת הסוכה ולא נחשבו כמותה."

פשט: נוי סוכה (בלומען, פירות, אתרוגים א.ד.ג. וואס מ'העגנט אויף לנוי) זענען אויך אסור אלע אכט טעג. אבער ס'איז דא אן עצה: מ'מאכט א תנאי בשעת מ'העגנט זיי אויף — „איני בודל מהם כל בין השמשות" (איך שייד זיך נישט אפ פון זיי ביי בין השמשות, ד.ה. איך באהאלט מיר דאס רעכט זיי צו נוצן). דאן זענען זיי מותר.

חידושים:

- דער רמב"ם ברענגט דריי לשונות אויף דער זעלבער זאך וואס דער תנאי באווירקט: (1) „שלא הקצה אותם" — ס'איז נישט מוקצה; (2) „ולא חלה עליהם קדושת הסוכה" — קיין קדושה; (3) „ולא נחשבו כמותה" — זיי ווערן נישט גערעכנט ווי די סוכה אליין. דאס ווייזט אז נוי סוכה אן תנאי ווערט כמותה — ווי די סוכה גופא.

- **וויכטיגער חילוק:** דער תנאי העלפט נאר אויף נוי סוכה, אבער נישט אויף די סוכה אליין (סכך און דפנות). ווייל די סוכה אליין איז שוין געווארן א סוכה — ס'איז א חפצא של מצוה, קען מען נישט מתנה זיין אז ס'זאל נישט זיין א סוכה. נאר נוי סוכה, וואס איז א צוגאב, קען מען זאגן „איני בודל מהם".

- **שאלה:** פריער האט מען געלערנט אז מ'מעג זיצן אונטער נוי סוכה ווייל ס'איז בטל צו דעם סכך. איז דאס נישט א סתירה צו דעם וואס דא זאגט מען אז נוי סוכה איז א באזונדערע קאטעגאריע? **תירוץ:** ס'איז נישט קיין סתירה — דארט רעדט מען וועגן ביטול לגבי סכך (אז ס'ציילט נישט ווי א הפסק), דא רעדט מען וועגן דעם דין מוקצה/קדושה.

סיום

דערמיט ענדיגט מען הלכות סוכה. די קומענדיגע פרקים (ז׳-ח׳) וועלן האנדלען מיט הלכות לולב.

תמלול מלא

פרק ו׳ מהלכות סוכה — חיובא דסוכה: מי חייב בישיבת סוכה

מבוא לפרק ו׳

Speaker 1:

א גוטן, טייערע אידן. יעצט איז די נעקסטע פרק פון הלכות שופר סוכה ולולב, מער בפרטיות, דער דריטער פרק פון הלכות סוכה. ביז יעצט האבן מיר געלערנט, פרק ד׳ האבן מיר געלערנט וויאזוי מ'מאכט א סוכה, פרק ה׳ האבן מיר געלערנט וויאזוי מ'מאכט די סכך. פרק ו׳ גייען מיר לערנען וויאזוי מ'זיצט אין סוכה, די מצוה פון ישיבה, ווער איז מחויב, ווען איז מען מחויב, און אזוי ווייטער.

יא, חיובא דסוכה. נאכדעם וואס מ'האט שוין א סוכה, דארף מען וויסן ווער איז מחויב, ווער גייט אריין אין דעם סוכה. זייער גוט. און אונז רעקאגנייזן די אלע נדבנים, ובראשם די שר הנדבנים, הרב ר׳ יואל הלוי, וואס זיי האלטן אויף די שיעור.

יא. ס'איז אבער זייער מאדנע. האסטו עפעס נאך א חידוש?

וואס באלאנגט פאר די בעלי נדבי השיעור?

קשיא אויפן רמב"ם'ס סדר — פעלט די הצהרה פון דער מצוה

Speaker 2:

ניין, ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל מיר האבן גערעדט אנהייב הלכות סוכה אז דער רמב"ם גייט בעקווארדס. אבער דו ווייסט, איך כאפ יעצט, אז ס'איז אפילו ערגער פון דעם. ער קומט קיינמאל נישט אן צו די מצוה. ער זאגט נישט "ישיבה בסוכה מצות עשה". דאס הייסט, אפשר אין הלכה ה׳ שטייט ער ברענגט די פסוקים.

Speaker 1:

אין הלכה ה׳ שטייט "מצות ישיבת סוכה".

Speaker 2:

יא, אבער ס׳איז אינטערעסאנט, ער הייבט זיך נישט אן אז ס׳איז דא א מצוה. אין ערגעץ שטייט נישט "מצות עשה לישב בסוכה שנאמר...", ס׳איז זייער אינטערעסאנט. ס׳איז ממש עיקר חסר מן הספר.

Speaker 1:

ס׳איז נישט זיין שטייגער געווענליך, יא.

Speaker 2:

יא. מ׳מוז זאגן אז סוכות, נאך א איד וואס האט געמאכט ראש השנה, יום כיפור, דארף מען שוין נישט זאגן, ער זעצט זיך אריין אין סוכה. מ׳דארף נאר זאגן ווען מ׳דארף עסן און ווען מ׳דארף נישט. סתם א פורים תורה.

Speaker 1:

שוין, נישט... האסט אן אנדערע פשט?

Speaker 2:

איך האב נישט קיין פשט.

Speaker 1:

ניין, איך האב פארשטאנען אז קודם בויעט מען די סוכה.

Speaker 2:

רייט, אבער דו זעסט דאך אז ער קומט דאך אפילו נישט אן. ער וואלט דאך געדארפט אנהייבן, "לכל הפחות מצות עשה לישב בסוכה, ווער איז חייב, ווער איז פטור". ער הייבט אן מיט ווער איז פטור און... יא? ער הייבט אן מיט ווער איז פטור. איז מילא, דאס קען זיין, אבער ער וואלט געדארפט זיך אנהייבן "מצות ישיבת סוכה", און דו פטר׳סט, דו חייב׳סט. יא, נישט קלאר.

הלכה א׳ — נשים, עבדים, קטנים פטורים מן הסוכה

Speaker 2:

זאגט דער רמב״ם אזוי: **נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה**, זיי זענען פטור פון סוכה. ס׳איז אנדערש למשל ביי מצה איז געווען עפעס א ספעציעלע סיבה פארוואס פרויען זענען אויך מחויב מצות מצה, ווייל ביי מצה איז דא א לאו, איז דא א נעגעטיוו און א פאזיטיוו. ביי סוכה איז נישט דא קיין נעגעטיוו, ס׳איז נישט דא קיין איסור אויף... ס׳איז דא א מצות עשה, ממילא טאר מען נישט עסן אינדרויסן. אבער יא, ממילא איז דאך א מצות עשה שהזמן גרמא, זענען נשים, און אלע אנדערע וואס האבן א הלכה אזוי ווי נשים, עבדים, קטנים וואס זענען פטור פון כל התורה כולה, פטורים מן הסוכה.

אנדרוגינוס, טומטום, עבד שחציו עבד וחציו בן חורין

Speaker 2:

אנדרוגינוס וטומטום חייבים מספק. ס׳איז נישט שייך דא די גאנצע דיון וואס איז געווען אין הלכות שופר, דארטן איז געווען מוציא זיין. יא. **עבד שחציו עבד וחציו בן חורין איז חייב**, ווייל ס׳איז דא האלב פון די חציו בן חורין איז האלב חייב. אויב ער קען ארויסשטעקן די חצי עבד פון די סוכה... ס׳קען זיין אז דארטן ווי ס׳שטייט ס׳דארף זיין ראשו ורובו ושולחנו, קען זיין נאר ס׳דארף זיין האלב פון די חציו בן חורין. דאס איז אויך א פירוש אין תורה. חייב.

קטן שאינו צריך לאמו — חינוך במצות

Speaker 2:

אקעי, **קטן שאינו צריך לאמו**. דא גייט ער רעדן וועגן חינוך. אונז ווייסן שוין די כלל אז ביי חינוך קוקט מען אייביג ביי די געוויסע מצוה. איינער וואס קען שוין עסן מצה, איז שוין דא א מצות חינוך. און וואס איז די שיעור ביי סוכה? אז ווי לאנג א קטן דארף נאך שלאפן לעבן די מאמע און זיין לעבן די מאמע, צו עסן צו שלאפן, און די מאמע איז דאך פטור, איז ער נלוה, ער גייט מיט מיט די מאמע. אבער א קטן וואס קען שוין זיין אביסל אינדעפענדענט, אינו צריך לאמו, וואס זאגט דער רמב״ם אז דאס איז רעקאמענדעד ווען ס׳איז בן חמש בן שש. סא דא, אויב איינער איז זייער תורה׳דיג און ער וויל נאר וויסן ווען הייסט מען נארמאל לויט די תורה, און ווען דארף מען שוין גיין צו א טעראפיסט, ווען מ׳איז פינף אדער זעקס דארף מען שוין קענען זיין א טראפעלע אינדעפענדענט.

דיסקוסיע: די גמרא׳ס פירושים אין "אינו צריך לאמו"

Speaker 1:

יא. די גמרא זאגט, אויב דו דערמאנסט שוין, די גמרא זאגט די לשון, איך וויל דאך זיין סתם די יד פשוטה, די לשון הגמרא. יא, די גמרא טייטשט, וואס טייטשט אינו צריך לאמו? זאגט די גמרא אזוי: זאגט די גמרא, אמרי דבי רבי ינאי, אפאר פשטים. איינער, דבי רבי ינאי האט געזאגט, **כל שנפנה ואין אמו מקנחתו**. דאס הייסט ער איז שוין טוילעט טרעינד. דאס איז ביי אונז געווענליך וויניגער ווי פינף זעקס. אבער ריש לקיש האט געזאגט, **כל שניעור משנתו ואינו קורא אמא**. ער שרייט נישט מאמי ווען ער שטייט אויף. פרעגט די גמרא, גדולים נמי קרו? א גרויסער יונגל שרייט אויך מאמי ווען ער שטייט אויף. ענטפערט די גמרא, אלא **כל שניעור ואינו קורא אמא אמא**. ער שרייט נישט צוויי מאל. דו מיינסט צו זאגן אז ס׳איז דא וואס מ׳שרייט מאמי ווען מ׳האט זיך אויפגעוועקט, מ׳איז עקסייטעד, אדער מ׳האט מורא. אבער די אנדערע איז, דו וואס שטייט אינדעפענד? ער קען נישט ארויסגיין פון בעט, ער קען נישט טון בעיסיקס. ער קען אפשר, אבער פינף און זעקס געווערליך קען ער שוין, אבער ער קומט גלייך צו מאמי׳ס בעט ווען ער שטייט אויף, ער דארף זיין מאמע זאגן. אבער די ניער שטימט, ווייל שלאפן איז דאך א חלק פון די מצוה. אבער די אנדערע איז, מיט די כלל אז אייביג קוקט מען אויף די מצוה, מ׳קען שוין לערנען. על כל פנים, אזא קטן, מיר האבן געזען אויך אין הלכות עירא, ווען אויך אין הלכות אשה שטייט די זעלבע שיעור, וואס בן שש הייסט צריך לאומו. שוין, איז חייב סוכה, אזא קטן איז שוין חייב סוכה מדברי סופר, אבער איז א לחנך במצות, און איך מחנך צוזאמען מיט אים. דא זעסטו אבער אויך אז די עיקר מיט סוכה איז טאקע בשינה, ווייל ביים עסן אפשר אויך ער האט צריך לאומו, ער עסט מיט זיין מאמע אין די קיטשן.

הלכה ב׳ — חולים ומשמשיהם פטורים מן הסוכה

Speaker 2:

שוין, ווייטער, יעצט זאגן פטירה. דאס איז דער עיקר חיוב פון פטירה, ווער איז מחיב במצות. אלע מענטשן וואס איז נוגע ביי אלע מענטשן. יעצט גייט רעדן ספעציפישע מיני מענטשן וואס זענען פטור ספעציעל פון סוכה, נישט סתם וואס זענען פטור, ווייל זיי זענען פטור מן המצות, אדער אזעלכע סארט מצות. ס׳איז איסער דער כלל אין כל התורה כולה אז איינער וואס איז א חולה, וואס איז א סכנה, איז דא נאך זאכן וואס מ׳איז מער מקל ביי סוכה. **חולים**, מענטשן וואס זענען קראנק, **ומשמשיהון**, אויך די וואס דארפן זיי משמש זיין, **פטירה מן הסוכה**. און איך מיין די סיבה איז ווייל סוכות איז א שווערע זאך, מ׳דארף ארויסגיין פון די געווענליכע שינוי ותחלת חולה, אוועקגיין פון די געווענליכע סדר איז שווער פאר א חולה. **ולא חולה שיש בסכנה**, ווייל דאס איז פטור פון כל התורה כולה, **אלא אפילו חשבי ראשו, אפילו חשבי עיניו**, עפעס טוט אים וויי, זיין קאפ, זיין אויגן, זיין רופט אים חולה. ס׳טייטש נישט א ווייטאג וואס א נארמאלער מענטש, א בריא האט אויך די ווייטאג, עפעס וואס באקומט אזא זין חולה. קאפ ווייטאג, מ׳געבט א נעמט איינמאל, מ׳רעדט נישט מסתמא פון דעם. ס׳מיינט אז ס׳איז אים שווער דאך אמאל. חולה, חולה.

Speaker 1:

ס׳איז נישט נוגע.

Speaker 2:

רייט. ס׳איז אזוי ווי א מצטער אביסל.

Speaker 1:

דו מיינסט אז ס׳איז אנדערש מצטער, מיינט ער זיך מצטער פון די סוכה. א חולה איז סתם אז ער פילט זיך נישט גוט, און ס׳איז אים שווער צו גיין אין סוכה, איז ער פטור. אזא איינער איז פטר׳ט אפילו דעם משמש.

Speaker 2:

רייט. ס׳איז דא זעהסט אז דו רעדסט אז איינער וואס איז אזוי שטארק חשבון ראש אז ער דארף האבן א משמש. אויב ער האט... ער איז א גבאי.

Speaker 1:

ניין, א רבי האט א גבאי, און יעצט האט ער א קאפ וויטאג, איז אויטאמאטיש דער גבאי פטור.

Speaker 2:

יא, יא, יא איז דאך א געוויסע גדר אין וואס ער איז. ער האט אזא קאפ, ער גיבט זיך נישט אן עצה, ער דארף אים יעצט העלפן.

Speaker 1:

איך בין נישט מסכים. יעצט וואלט ער געווען פטור פון כל המצוות, ער דארף נישט האבן קיין סוכה. א חולה שיש בו סכנה.

Speaker 2:

איך זאג די הלכה. א משמש, איך מיין שטארק מייקל, איך זאג די הלכה. א משמש, איך זאג דאך אזוי. איך חלויץ נישט אין שכן ערוך, ער רעדט וועגן דורך. ס׳איז דאס אז משמש איז פטור צו ווען דער חולה דארף אים, אדער אפילו ווען דער חולה דארף אים, נישט וויכטיג.

Speaker 1:

יא יא, דאס איז נאך א דיטעל.

Speaker 2:

אבער איך זאג א משמש, מיינט נישט אזוי. א חשבה ראשית, ממש דאס מיינט. א חשבה ראשית. למשל, איינער איז אפגעקילט, ס׳איז אים נישט געשמאק צו גיין אין סירק, איז ער פטור. יעצט, ער האט א גבאי וואס דער גבאי געבט אים צו עסן, באופן כללי, נישט ער איז א גבאי לכל יום, ער איז א משמש ווייל זיין דזשאב, אזוי ווי א שמש. לערנט דאך אין אלע הלכות אזא זאך א שמש, דער שמש גיסט אן די ברעטל, די ווין, וואטעווער, ער מעג גיין מיט אים אין דרייען, ווייל ער וואס מ׳גיסט די אויל אויף זיין קול, די אויל אויף זיין קול, אויב מ׳איז נישט קיין ענין פלחום. יא, איז ער פטור.

מצטער פטור מן הסוכה — הוא ולא משמשיו

Speaker 2:

אבער **א מצטער**, איינער וואס ס׳איז אים שווער צו גיין אין די סוכה וועגן אים, איז א מצטער פאר אנדערע סיבות. נישט פאר ער איז קראנק, מ׳גייט שוין זען, די סוכה שטערט אים עפעס. נישט אז ער איז קראנק און ס׳איז אים שווער צו גיין אין סוכה, נאר די סוכה באדערט אים. **פטור מן הסוכה הוא ולא משמשו**, וויאזוי ער איז פטור פון די סוכה, אבער דער משמש נישט. זאגט דער רמ״א, **ואיזהו מצטער? זה שאינו יכול לישן בסוכים, בפני הרוח**, ווייל ס׳איז א ווינט, **אוי בפני הזבובין והפרושין, וכיוצא בהם, אוי בפני הריח.** נישט די ריח פון די סוכך, ווייל דאס האבן מיר געזאגט וואלט געפסל׳ט די סוכך. טאקע וועגן דעם טאר מען נישט מאכן די סוכך, אבער די ריח פארלט זיין פטור. אבער ס׳איז דא צופיל מענטשן וואס האבן נישט ליב... ווען מ׳רעדט חולה רעדט מען אויך באופן אז אין די סוכה גייט אים זיין מער אומבאקוועם ווי אינדערהיים, אבער סתם נישט דא ווייל ער איז א חולה. ס׳איז אבער אלעמאל אביסל שווער צו גיין אין סוכה.

Speaker 1:

זיי קראנק אין די סוכה. וואס איז דאך א חילוק וואו דו ביסט קראנק?

Speaker 2:

מ׳רעדט באופן ווען די סוכות זענען אומבאקוועקט.

Speaker 1:

יא, ס׳איז אלעמאל, ס׳איז אביסל קעלטער דא.

Speaker 2:

סאו די חילוק איז נאר טאקע, וועגן דעם איז די חילוק נאר לגבי דעם משמש. אבער די חולה, מען מער מקיל אז אויך דער משמש ווערט פטור, אבער די חולה איז אויך א חולה המצטר בסוכה.

Speaker 1:

יא, לכאורה.

Speaker 2:

די חידוש איז אבער איז מער, ס׳איז אביסל אנדערש. אבער ביי מצטר איז פטור מן הסוכה.

דיסקוסיע: פארוואס איז סוכה מער מקיל ווי אנדערע מצוות?

Speaker 2:

ס׳איז דא א סיבה פארוואס חז״ל האבן מער מקיל געווען ביי סוכה ווי ביי כל התורה כולה. איינער וואס קומט אים אן שווער צו עסן מצה, האט מען נישט גע׳פטר׳ט פון עסן מצה.

Speaker 1:

פארוואס פאלט דיר איין?

Speaker 2:

ווייל מ׳האט נישט געזאגט די כללא. די כללא שטייט ספעציעל ביי סוכה.

Speaker 1:

לאמיר שוין לערנען.

Speaker 2:

ס׳איז דא קלארעדיגער מיט די זאך פון... איך מיין אז סוכה דארף זיין בדרך ווי א מענטש וואוינט.

Speaker 1:

יא, אבער די גאנצע תורה דארף זיין דער מענטש וואוינט.

Speaker 2:

מ׳דארף פארשטיין אז ס׳מאכט זיך אז איך בין מצטער פון א סוכה. א סוכה איז אביסל א שווערע זאך. ס׳איז דאך outside, ס׳איז קעלט, ס׳איז דא ווינטן, ס׳קען זיין פליגן, איך ווייס, אלע מיני זאכן, ס׳איז נישט געגוג גרויס וואס ווערט אינדערהיים. וואס איז שוין צו זאגן מצטער פון מצה? דאס איז די מצוה וואס עסט מצה איז טאקע געווען בחולה, אז בחולה זאלסטו עס מאכן ווייער, זאלסט עס מישן מיט א תפסיל הרע. ס׳איז דא נאך איין מצוה וואס שטייט אין די רמב״ם אז מצטער איז פטור, אז דאס איז תלמוד תורה. תלמוד תורה איז געווען פארקערט, אפילו מ׳איז צוטיילט זאל ער לערנען תורה, יא, אפילו א חולה. אביסל, נישט א גאנצע.

Speaker 1:

תפילין.

Speaker 2:

ס׳שטייט אין די רמב״ם אז תפילין איז א מצטער פטור מן התפילין. פארדעם, אן עוול לייגט נישט קיין תפילין, און תשעה באב איז דא א מנהג אז ער לייגט נישט קיין תפילין. די רמב״ם זאגט אז ס׳איז מצטער פטור מן התפילין. אקעי, ס׳איז אנדערש, ווייל תפילין איז בכלל אן אנדערע מין מצוה, ס׳איז נישט קיין מצוה, ס׳איז תלוי אין זמן. אז מ׳מוז היינט לייגן תפילין. ער וועט לייגן תפילין, ס׳שווערט איבער מיט די ריזען איז ווייל תפילין פעלט אויס א געוויסע מוחין דגדלות, און ער האט נישט קיין היסח הדעת, יא, עפעס אזא סארט זאך. רייט, אבער סוכה מיין איך אז ס׳איז אנדערש. מיט סוכה איז ווייל ס׳מאכט זיך אז ס׳איז שווער. איך מיין אז סוכה איז אסאך א גרעסערע חידוש, ווייל ער גייט פארפאסן די זיבן טעג, ער גייט מער נישט האבן מצות סוכה. ס׳איז נישט קיין פראבלעם, איז דאך דער עיקר אז ער זאל... אבער

דערמאנען איז ווייל די סוכה איז א שווערע זאך לכתחילה, ווער ס'איז נישט געשמאק איז פטור. מצות דארף מען טון בשמחה, נישט מיט צער. איך זע אז דער געוויסער, דער שולחן ערוך רב זאגט אז דער משמשים פון די חולה איז פטור,

תפילין — מצטער פטור מן התפילין

ס'איז דא נאך איין מצוה וואס שטייט אין רמב"ם אז מצטער איז פטור, און דאס איז תפילין. תלמוד תורה? תלמוד תורה איז געשטאנען פארקערט, אז אפילו מצטער זאל ער לערנען תורה, יא, אפילו א חולה. אביסל, נישט א גאנצע.

תפילין — ס'שטייט אין די רמב"ם אז תפילין איז א מצטער פטור מן התפילין. פארדעם, דער אבל לייגט נישט קיין תפילין, און תשעה באב איז דא א מנהג אז מ'לייגט נישט קיין תפילין. די רמב"ם זאגט אז ס'איז מצטער פטור מן התפילין.

אקעי, ס'איז אנדערש, ווייל תפילין איז בכלל אן אנדערע מין מצוה, ס'איז נישט קיין מצוה וואס איז תלוי אין זמן. ער האט לייגן תפילין, ער האט לייגן תפילין. ניין, אבער די ריזען איז, ווייל תפילין פעלט אויס א געוויסע מוחין דגדלות, און ער האט נישט קיין היסח הדעת, יא. עפעס אזא סארט זאך.

ניין, אבער סוכה מיין איך עס אנדערש. מיט סוכה איז ווייל ס'מאכט זיך אז ס'איז שווער. ניין, אזוי ווייל סוכה איז דאך א גרעסערע חידוש, ווייל ער גייט פארפאסן די זיבן טעג, ער גייט מער נישט האבן מצות סוכה. נישט קיין פראבלעם, איז דאך דער עיקר אז ער זאל דערמאנען. אבער די ריזען איז ווייל די סוכה איז א שווערע זאך לכתחילה, איז ווען ס'איז נישט געשמאק איז פטור. יא, מצות דארף מען טון בשמחה, נישט מען מיט צער.

משמש חולה — עוסק במצוה

איך זע אז דער געוויסער, דער שולחן ערוך הרב זאגט אז דער משמש פון די חולה איז פטור ווייל ער איז שוין אן עוסק במצוה פון משמש זיין א חולה. סאו דא מיינט מען מער אז ס'איז א משמש וואס איז א מצות ביקור חולים, נישט אזוי ווי דו האסט געזאגט אז ער איז א רבי וואס האט א משמש. אויב איז ער א רבי וואס האט א משמש, ער איז נישט אן עוסק במצוה, ווייל דער רבי פינט נישט יעצט גוט. ניין, דאס מיינט אלעמאל א משמש פון א חולה.

סאו ס'איז נישט אלץ עוסק במצוה, ס'איז אן ערגסטערע זאך. קודם כל, ס'איז א מצוה צו משמש זיין א רבי. צווייטנס, ס'איז א מצוה צו משמש זיין יעדער איד. דריטנס, ווען מ'איז א חולה, אונז האבן שוין לערנט הלכות שבת. א חולה איז אזא סארט מענטש וואס צונעמט, מ'העלפט אים. נישט מ'העלפט אים געבן זיין מעדיסין, מ'העלפט אים אלע זאכן וואס דער משמש טוט, אז דו גייסט וויזיטן א חולה, וואס טוסטו? דו ברענגסט אים א שטיקל קוגל. ס'איז די זעלבע קוגל וואס ס'ברענגט פאר א בריא. ס'איז נישט עפעס א ספעציעל שמש לחולה, ס'איז נישט קיין נורס. פארשטייסט וואס איך מיין צו זאגן? ווייל ער קען זיך נישט אליין באהעלפן. ער קען זיך זיין אייגענט אליינס באהעלפן.

דיון: חילוק צווישן משמש און חסד

Speaker_1: אוודאי ווילסט זיין א חולה? ניין, דו זאגסט דאך אז יעדער איד דארף מען זיין משמש. אוודאי דארף ער. העלאו, דו האסט דאך א שמעה קאר. סאו, אונז האבן ביידע מצוות. די צוויי זענען זיך סותר'ער, איך דארף דיך משמש זיין, און דו דארפסט מיך משמש זיין. נאך אמאל.

Speaker_2: אבער איך זאג דיר א חולה, איז נישט א נורס וואס ער נעמט קיר פון זיין געזונט. א משמש מיינט ער נעמט קיר. ווען דו גייסט חולים איז עפעס א געוויסע מצוה וואס... לאו דווקא די רופא, ווייל א חולה דארף מער צוקומען צו העלפס. סאו מיין חסד.

ניין, איך וואלט געזאגט אזוי: חסד מיינט אייביג דאס וואס יענער דארף, ווייל יענער האט נישט קיין געלט, און דו האסט. יענער האט נישט קיין כח, און דו האסט. ווען צוויי מענטשן וואס האבן די זעלבע סאך כח, און אזוי ווי ס'איז נישטא קיין ריזן צו געבן געלט פאר אן עושר, דאס הייסט נישט צדקה, העלפן א געזונטן מענטש, ס'איז נישטא קיין מצוה פון אים זיין א משמש. ס'איז אייביג אנפילן יענעמ'ס חסרון. דאס איז טייטש פון חסד, אנפילן יענעמ'ס חסרון.

יעדער איד דארף א משמש, און זיי זענען נישט גענוג רייך פון קויפן. אז ס'איז אמת, ס'שטייט אין די גמרא אז א בן טובים איז צוגעוואוינט ווייל דאס איז זיין סטאנדארד, אקעי, מיינט ווייל ס'פעלט אים, ווייל דאס איז די ווארט, ווייל ביי אים הייסט דאס א חסרון. אקעי, לאמיר גיין ווייטער.

חזרה: מצטער און חולה

האבן מיר עס געלערנט וועגן א מצטער און א חולה. איך זאג א מצטער וואס האט נישט קיין משמש, ווייל א מצטער איז נישט איינער וואס ער דארף א משמש וועגן דעם. ס'האט נישט צו טון. דער מצטער גייט זיצן דערהיים. פארשטייסט? ס'איז נישט קיין חולה וואס מ'ברענגט אים צו עסן. אבער איך מיין נישט אז די חולה ביז ווען מ'ברענגט צו עסן, ס'האט נישט קיין כח. דאס פארשטייסט? מצטער האט דאך יא א כח, ער קען נאך אליינס עצה געבן. אדער אפילו ער האט יא א משמש. דאס הייסט נישט, מ'האט שוין אזוי געפארטערט פון אים.

עניוועיס, מסתמא וועגן דעם האבן זיי געטראכט פון די עוסק במצוה, ווייל זיי האבן דאך געוואלט מאכן די חילוק צווישן מצטער און חולה. איך שטיי, אבער בקיצור, מ'דארף וויסן די קעיס. ווען וועגן?

מעטאדאלאגישער חידוש: דוגמא vs. כלל אין לערנען הלכה

איך האב א כלל. די ריעליטי איז אסאך מאל מער... דו קענסט שוין מיין כלל, איך זאג עס יעדע פרק נאכאמאל. די ריעליטי איז מער אינטערעסאנט און מער קלאר פון די הגדרות פון די לומדות. לומדות האט דאך א פראבלעם, ער ווייל מאכן אויף טויזנט אנדערע קעיסעס, יעדער איינער איז אביסל אנדערש איין סענטענס, איין גדר, און ס'זאל אלעמאל זיין ארים. פאר סאמע ריזען, די לומדים זוכן אלעמאל צו זיין ארים. איך פארשטיי פארוואס, ווייל סייענס ארבעט אזוי, ווייל מ'וויל טרעפן די איינס סברא פון אלע פאקטן. איך ווייל ער גייט נישט געדענקען טויזנט פרטים, ער גייט געדענקען די לומדות, וועט ער נאכדעם אריינלייגן אלע פרטים אין די לומדות. איך גיי דיר זאגן די עצה, איך גיי דיר שוין זאגן די עצה.

אבער די ריאליטי, הלכה איז דאך נישט קיין סייענס וואס קומט מסביר זיין פארוואס. הלכה איז א זאך וואס קומט וואס צו טון, און דו וואלסט דאך תלוי אין די ריאליטי. יעצט פרעגסטו א קשיא, מ'דארף דאך קענען וויסן וואס די הלכה, ס'איז שווער צו געדענקען אלע פרטים. תירוץ איז אזוי, ס'איז דא צוויי וועגן פון לערנען.

ס'איז דא א וועג פון לערנען וואס מ'זוכט א כלל, איין סענטענס, און דעם אריינגיין אנדערע פרטים. ס'איז דא אן אנדערע וועג פון לערנען, וואס הייסט מ'זוכט א דוגמא. דוגמא מיינט, אזוי ווי אויף ענגליש הייסט עס א "paradigm example". וואס איז די מעשה פון א מצטער? איך ווייס די מעשה פון א מצטער, אז ס'שטייט אין די משנה, למשל, באלד וועלן מיר זען וועגן יורדין גשמים, אבער מצטער מיינט איינער וואס דער רמ"א זאגט, ס'איז דא זבובים און ער קען נישט גיין אין סוכה.

יעצט, אויב דו האסט א נייע... דאס קענסטו גרינג צו געדענקען, ס'איז א "picture" אין דיין קאפ, ס'איז איין "picture". יעצט ווילסטו א "case" וואס איז נישט די זעלבע, שטעלסטו צו, ביסטו מדמה צו ס'איז גענוג ענליך צו דעם. ס'איז דא א גרויסע חילוק...

דיון: מדמה אן לומדות

Speaker_1: אבער די מדמה איז אויך מיט לומדות.

Speaker_2: ניין, ניין, אן לומדות.

Speaker_1: די מענטשן מוזן זיך איינרעדן אנדערש, דו ווילסט זאגן אז...

Speaker_2: ניין, מ'דארף נישט מאכן דאס. ניין, ס'פעלט נישט אויס. די לומדים האבן זיך איינגערעדט אז מ'דארף זיין מילתא למילתא, מוזט גיין

מיט א כלל וואס שטייט ביידע. דאס איז אמת אויף "logic". ס'איז אמת אז כדי צו זיין "logic" דארף עס זיין אמת, אבער ס'איז נישט אמת אויף הלכה, ס'איז נישט אמת אויף "practical" זאכן. דו קענסט זען אז ס'איז געגוג ענליך. אודאי, ענליכקייט, אויב דו ווילסט פרעגן טעארעטיש אויף א למדא, וועט דאך מאל אז אן ענליכקייט מיינסטו אזויפיל... יעדער... דער רמב"ן זאגט, "איזהו מצטער?" ער רעכנט ארויס פיר אנדערע מינים מצטערס, אבער אלע, די צד השווה שבהם איז מצטער.

Speaker_1: רייט, אבער די צד השווה איז 'helping' אז ס'איז 'less' פון די 'examples'.

Speaker_2: אויב איינער זאגט, איך גיי שוין זען, מה שאין כן אבל? קוקסטו זייער שיין, קענסט דא גלייך זען. מצטער, וואס איז מצטער אנדערש ווי אבל? זאגט ער, די פיר זאכן מיט מצטער איז, קענסטו זאגן אזוי ווי ס'איז פיזיקלי מצטער. און אבל איז ער ברוחניות, ער איז ברגש איז ער בצער, נישט די סוכה איז אים "causing" די צער.

Speaker_1: רייט.

אבל חייב בסוכה

Speaker_2: א אבל, זאגט דער רמב"ם אזוי, אויב א מענטש טראכט, מצטער פטור מן הסוכה, איז דאך זיכער אן אבל, ער איז דאך די גרעסטע צער, און נעבעך זיין ברודער איז אים געשטארבן. אבער ניין, אבל איז יא חייב בסוכה, ווייל ער גייט נישט זיין ווייניגער טרויעריג אינדערהיים ווי אין די סוכה. ער איז טרויעריג וועגן אן אנדערע זאך. ס'איז נישט די פרושים וואס מאכט אים בצער, און אינדערהיים וועט ער נישט זיין בעסער.

דיון: אבל ווערט גרינגער הנאה

Speaker_1: איך מיין, דא איז דא אין די גמרא שטייט, קען זיין אז ער ווערט גרינגער הנאה. יא, איינער וואס איז אן אבל ווערט גרינגער הנאה, ממילא ס'איז אביסל קילער די סוכה, די ווערן אביסל מער הנאה.

Speaker_2: איך וועל דיר זאגן וואס אין די גמרא שטייט. אין די גמרא שטייט, א מצטער, אן אבל הייסט נישט צער ממילא, איהו דקמצער נפשיה. לכאורה, איהו דקמצער נפשיה, ס'איז אן "internal" צער, אזוי ווי דו זאגסט. ער האט א צער פון עפעס. זאלסט זיך מיישב דעת זיין. דו מאכסט זיך מצער? מאך זיך נישט מצער. אנדערש ווי דער כלל אז ס'איז בעסער צו וויינען אין א קעדילעק ווי אין א טרעין. ס'איז געקענט וואו דו וויינסט. וויין נישט. ס'איז שווער, וויין נישט. ווערט דאך גערעדט פון וויינען.

מ'האט דאך געלערנט אין הלכות יום טוב אז מ'טאר נישט וויינען יום טוב, מ'טאר נישט מתאבל זיין יום טוב. ובא לציון גואל איז דאך דעתא. ס'איז טאקע אוממעגליך. ווען מ'איז מצטער טאר מען נישט. די חיוב אויף די אבל איז ער זאל זיך בארואיגן גענוג אז ער זאל קענען גיין אין סוכה.

ס'איז דאך אזוי, אז אויב למשל די אבל דארף יעצט... ער וויל זייער וויכטיג ליגן אויף א באקוועמע קאוטש ווייל ער דארף קומען צו די כוחות, וועט ער זיין מער בגדר מצטער אז די סוכה איז אים נישט באקוועם. ניין, קלער נאר, דאס זאג איך. מ'גייט פראקטיש. זיי רעדן וועגן דעם דא אונטן. דער מגן אברהם זאגט, וואס איז דער אבל? ער וויל זיין אליין יעצט, ער וויל נישט זיין מיט מענטשן, ווייל ער איז... נישט קלאר. ער וועט זיין אזוי ווי פרושים. די מענטשן וועלן יעצט זיין די פרושים. איך ווייס נישט פארוואס, מ'דארף מדייק זיין די סארט זאכן.

מ'קען טראכטן, מ'קען זאגן אזוי ווי אן אבל איז יעצט אסאך מער סענסיטיוו. ממילא, די זבובים וואס געוועגליך באדערן אים נישט, וועט אים יעצט יא באדערן. איז ער דאך ווייטער א מצטער. זאלסטו נישט מיינען אז מצטער מיינט יעצט יעדער מענטש וואס איז צובראכן. ניין, אן אבל איז ווייטער חייב אין סוכה, ווייל ס'איז נישט קיין חילוק וואו ער זיצט. די אבילות, וואס דו זאגסט, קומט פון אינעווייניג.

תניא רבתי: ואינו יכול להסיח דעתו

איינער ברענגט אז דער תניא רבתי, וואס איז געווען פון די צייט פון די ראשונים, זאגט אז טאקע אויב ער איז "המת חביב לו מאד ואינו יכול להסיח דעתו", איז ער פטור, ווייל די גמרא שטייט "יכול להסיח דעתו". אבער להסיח דעתו איז דאך... אז זיין אלטע מאמע איז געשטארבן, אקעי. ואינו יכול להסיח דעתו פון אבילות דא, מה שאין כן אינדערהיים וועט ער יא מענעדזשן, ווייל אינדערהיים איז זייער שיין, דארטן איז דא א פיש טענק, איך ווייס נישט וואס. ניין, ס'מיינט "ואינו יכול להסיח דעתו" ווייל די סוכה שטערט אים פון מסיח דעת זיין. זאל ער זיין אינדערהיים, ווייל דארטן קען ער גרינגער מסיח דעת זיין. אויב אין ביידע פלעצער גייט ער נישט מסיח דעת זיין, וואס שטערט מיר? ניין, דער תירוץ איז אז אין סוכה איז דא מענטשן, מ'פרייט זיך דארט, ער וויל נישט זיין פארט פון די זאך. אקעי, יא. שוין. אדער אזא סארט זאך, איך ווייס נישט קלאר טאקע.

החתן וכל בני החופה פטורים מן הסוכה

שוין. ווייטער, החתן. פארקערט, סאו אבילות פטר'ט נישט, אבער שמחה פטר'ט שוין איינמאל. פארוואס טאקע איז די חתן וכל השושבינין... איך וויל סתם געבן א זאג וואס טייטשט שושבינין. אין די משנה תורה פון די רמב"ם מיינט דאס די וואס געבן געלט פאר די חתונה. וכל בני החופה, אלע מענטשן וואס זענען דארטן אין די חופה, די נאנטע מענטשן, יא. **וכל בני החופה פטורים מן הסוכה כל שבעת ימי המשתה.** זיי זענען פטור פון סוכה כל שבעת ימי המשתה. פארוואס? ווייל זיי זענען עוסק במצוה. איי, זאלן זיי זיך מיישב זיין? ניין, זיי האבן דאך א מצוה צו זיין פריילין.

מה שאין כן, זאגט רש"י אין סוכה, מה שאין כן אן אבל האט נישט קיין מצוה צו זיין צובראכן. ער האט א מצוה צו זיין אין אבילות, אבער ער האט נישט קיין מצוה צו זיין סעד. ממילא, מה שאין כן א חתן האט א מצוה צו זיין פריילין. און ס'שטייט אין די גמרא אז מ'קען זיך נישט געהעריג פרייען אין א סוכה. ס'איז שווער.

דאס הייסט, בשעת די חתונה רעדט מען דא די פאר שעה פון די חתונה, כל שבעת ימי המשתה. ווען מ'פראוועט. ווען מ'פראוועט, און זיי ווילן פראווען אין א שיינע זאל אנשטאט אין די סוכה, קענען זיי. אבער לכאורה דא אויך, אויב קען ער פראווען פונקט אזוי אין די סוכה, זאל ער עס מסתמא טון. מ'רעדט דא באופן ס'איז דא א האל, ס'איז דא א ספעציעל, מ'פלעגט דאך מאכן א ספעציעל אפיריין פאר די חתן.

מעשה פון ר' זירא

אין די גמרא שטייט א מעשה אז ס'איז געווען איינער וואס האט טאקע, ר' זירא האט געזאגט, איך האב געגעסן אין די סוכה, און געפרייט האבן זיך טאקע אין חופה. דאס הייסט, ער האט געגעסן דארט, ער איז געגאנגען מאכן די פראוועריי ערגעץ אנדערש, אן עסן. האט ער זיך געווען צופרידן אז ער איז געווען א מצוה אויכעט.

אבער אין די גמרא שטייט, אין שמחה למקום סעודה. דאס הייסט, בעצם די סדר איז אז ס'איז דא א חופה, דארט איז מער פריוואט, מער אויסגעשטעלט פאר א חתן. די גמרא זאגט אז א חתן שעמט זיך צו שפילן מיט זיין כלה אין די סוכה, וואס ס'איז דא אסאך מענטשן, א חופה איז אויסגעשטעלט עפעס אז דער חתן זאל קענען פארברענגען מיט די כלה. אזא קהילה, יא, ער האט א קליינע קהילה פאר זיך. איך מיין נישט פונקטליך, אדער מיט זיינע חברים, דער וואס איז די נאנטע.

חידוש לנוגע שבע ברכות היינטיגע צייטן

היינטיגע צייטן וואס מ'מאכט א שבע ברכות, למשל וואס די חתן און כלה זיצן עקסטער, לפי דעתי קען מען נישט מאכן אויף דארט קיין שבע ברכות, ווייל די חתן קען זיך שטיין. די שמחה איז די עיקר שמחת חתן וכלה אז די חתן פרייט זיך מיט די כלה. טאמער מ'זיצט אינגאנצן עקסטער, אפילו די חתן און כלה, איך פארשטיי נישט וויאזוי מ'זאגט ס'מאכט ס'איז ס'איז וואס איז געווען? וואס איז געווען ביי די מענטשטי? וואס איז געווען ביי די אהיים? און יעצט, מאכט זיך אברהם און אהובים, רעדט מען אויף זייער שמחה. מ'רעדט נישט פון די רגע'ס שמחה. מ'רעדט יא. ס'איז געווען די סדר. אלע

דורות פלעגט צוזאמען אז די חתן און כלה זעצן צוזאמען. אפילו דער עולם זעצט עקסטער, די גאנצע פוינט דא איז אז די חתן און כלה זיצן צוזאמען. אזוי פירט מען זיך אט דער יום הזה ביי רוב טויץ, ישראל חוץ פון אפאר מאדנע חסידים.

המשך דיון: חתן וכלה — "שמח תשמח רעים אהובים"

Speaker 1: וועלכע רעים און וועלכע אהובים? איינער איז דא אונטן אין די חצר, איינער איז דארט. דאס איז נישט מרבה דעם שמחה. זיי זענען דאך צוזאמען א גאנצן טאג. וועלן זיי גייען אהיים גייען זיי אויסשמועסן וויאזוי ס'איז געווען, וויאזוי ס'איז געווען ביי די מענער, וויאזוי ס'איז געווען ביי די ווייבער.

און יעצט "שמח תשמח רעים אהובים", מ'רעדט דאך פון זייער שמחה. מ'רעדט נישט פון די רגע'דיגע שמחה. מ'רעדט יא. אלע דורות פלעגט זיין אז די חתן און כלה זיצן צוזאמען, אפילו די עולם זיצט עקסטער. די גאנצע פוינט דא איז אז די חתן און כלה זיצן צוזאמען.

אזוי פירט מען זיך עד היום הזה ברוב תפוצות ישראל, חוץ פון אפאר מאדנע חסידים. סיי ביי די חתונה, סיי ביי די שבע ברכות, דאס איז דער נארמאלער סדר, און אויף דעם מאכט מען די ברכה. איך ווייס נישט וואס איז די צורך עיון וויאזוי מ'מאכט א ברכה ביי אונזערע שבע ברכות'ן.

דו זאגסט אז מ'קען בדוחק זאגן. איך הער, בדוחק קומען אסאך זאכן. ס'איז דאך נישט א סדר. מ'דארף זיך פירן וויאזוי די פרטי פון סוכה, מ'דארף זיך פירן מיט דעת תורה, מ'קען נישט מאכן נייע מעשיות.

רש"י'ס פשט אין "צער חתן"

Speaker 1: ווייטער, ס'שטייט נישט דא די ווארט כלה, ס'שטייט די חתן מכלל דאיכא כלה. קוק אין רש"י, איך גיי דיר ווייזן.

Speaker 2: יא, ווייל דער רמב"ם זאגט דאך דיין לשון הרמב"ם.

Speaker 1: שוין. ווייל די כלה איז דאך געווארן... די כלה גייט דאך נישט אין סוכה ווייל זי באלאנגט נישט דארט, ווייל זי איז פטור. דער חתן דארף זיין מיט די כלה.

Speaker 2: אה, דאס איז א גוטע פשט.

Speaker 1: ס'שטייט נישט. קוק וואס רש"י זאגט, איך וועל דיר ווייזן. צער חתן, זאגט די גמרא, זאגט רש"י, **"שהמקום צר ובוש לשחק עם כלתו"**. א סוכה איז נישט קיין געשמאקע פלאץ צו שמייכלען...

Speaker 2: "שחק" מיינט שפילן, יא? נישט שמייכלען. "שחוק וקלות ראש".

Speaker 1: יא. רש"י זאגט, ווייל א סוכה איז געווען... ס'ווענדט זיך וויאזוי מ'שטעלט עס אויס. אפשר א היינטיגע סוכה וואס דו מאכסט יא. איך רעד דאך וויאזוי די סוכה איז געווען די מנהג, אז די סוכה איז נישט געווען קיין געשמאקע פלאץ פאר די חתן און כלה צו פארברענגען.

שוין. וואס וויל איך פון די אלע תורות? מ'דארף דאך געדענקען די דעת חכמינו ז"ל, זייער וויכטיג.

הלכה ד: שלוחי מצוה, הולכי דרכים, שומרי העיר, שומרי גנות ופרדסים

שלוחי מצוה — פטורים בין ביום בין בלילה

Speaker 1: שלוחי מצוה, מענטשן וואס גייען ארויס פאר א דבר מצוה, זיי ווערן געשיקט פאר א דבר מצוה. למשל, אזוויי מיר האבן געלערנט אין הלכות חול המועד איז דא אזא זאך, איינער וואס גייט פאר צרכי רבים וכדומה, **פטור מן הסוכה בין ביום בין בלילה**, ווייל זיי זענען אויך די זעלבע זאך, עוסק במצוה פטור מן המצוה.

Speaker 2: איי, ביינאכט גייט ער נישט?

Speaker 1: ס'איז נישט קיין חילוק, ער איז אויך פטור. אזוי ווי זיי האבן געלערנט אז ווען ער קומט צוריק איז ער אויכעט, ווייל א חלק פון די נישט האט ער נישט געגאנגען. אזוי ווי ער איז געשטאנען ביי איינער וואס גייט שבת פאר א חולה.

הולכי דרכים — חילוק צווישן טאג און נאכט

Speaker 1: אבער **הולכים ביום**, דאס הייסט ער איז נישט א שליח מיט פון א גריט לצורך עצמו, איז ער **פטור מן הסוכה ביום**, ווייל אויף דעם האט מען נישט מחייב געווען. אונז האבן נאכנישט געלערנט די זאך וואס שטייט אז אז מ'איז נאר חייב ווי ס'איז די דרך, דעמאלטס ווען נארמאלע מענטשן זיצן אינדערהיים.

מצות הסוכה זאגט נישט אז מ'זאל טוישן די לייפסטייל, נאר מ'זאל ריפלעיסן די הויז מיט די סוכה. מאכט שוין איינער וואס זיין סדר איז יעצט צו גיין. שפעטער שטייט דער כלל, איך ווייס נישט, מענטשן האבן ליב אלעס מסביר זיין מיט יענער כלל, איך בין נישט טעפי, איך בין קיינמאל נישט טעפי מיט כללים, אויפ'ן וועג ווען פטור, אבער ביינאכטס גייט נישט.

Speaker 2: מאך דאס נישט פאר א כלל אז דו ביסט קיינמאל נישט טשעפינג מיט כללים.

Speaker 1: יא, באופן פרטי ביסטו נישט עפענט מיט כללים. אמאל אמאל איז גוט כללים.

הולכה דרכים בלילה איז פטורים מן הסוכה בלילה וכי יבין ביום, ווייל דאס איז נישט אזוי ווי ס'איז נאר א דין אין עוסק במצוה אז מ'איז אייביג פטור, מה שאין כן סתם אזוי איז נאר די פטור, אז וואס דו טוסט יעצט דארפסטו נישט זיך שטערן. סאו ער דארף ביינאכט זוכן א סוכה, אדער מאכן א סוכה און שלאפן.

שומרי העיר — חילוק טאג/נאכט

Speaker 1: די זעלבע זאך **שומרי העיר ביום**, ס'איז נישט אז ער האט נישט, ראוונות, איך ווייס נישט פונקטליך. מ'רעדט דאך נישט אז מ'האט נישט, אפשר דארף ער גיין זוכן. א חלק פון די מצוה איז אז מ'דארף ספענדן.

איך ווייס נישט וואס מ'דארף ספענדן, למשל מיינט א איד צו פארן צום רבי'ן. טאמער א איד האט א רבי, אויב איז רבי איז פני רבי, אויב ער איז סתם א רבי וואס דער מלך פון יענע קהלה, טאר מען בכלל נישט פארן. אבער די מצוה פון גיין מגביר זיין פני המלך, שאל כשיתכה יבחן במלכה.

Speaker 2: איך הער, אפשר איז טאקע א מצוה.

Speaker 1: בקיצור, דעמאלטס דארף מען נישט שלאפן אין סוכה, אמת. א שליח מצוה, אפילו ביינאכט. מ'קען געהעריג שלאפן אין דערהיים. מיינט אין די טרעין, whatever, אונטערוועגנס.

Speaker 2: ניין, בהולך הדרכה מיינט אפילו ווען זיי זענען געסטאפט.

Speaker 1: א שליח מצוה, זיי זענען אנגעקומען צו זיין פלאץ. לאמיר זאגן, איך פאר צו א רבי, און דער רבי האט נישט גענוג פלאץ אין זיין סוכה פאר יעדערס.

Speaker 2: נישט, דארף מען נישט.

Speaker 1: שוין ווייטער. שומרי העיר. הולכה דרכים בלילה האבן געענדיגט. פארקערט, אויב ער גייט ביינאכט איז ער פטור ביינאכט, איז ער שוין ביי יום.

שומרי העיר ביי יום. איך מיין אז שומרי העיר הייסט ער עוסק במצוה. ס'איז טאקע א חשוב'ע זאך צו היטן די שטאט, אבער אז ער האט געוואוסט אז מ'זאגט שומרי העיר מיינט אז ער האט א דזשאב צו היטן דעם חתם. אויב איז ער א שומר פאר נפשות, איז ער דאך עוסק יא במצוה.

שומרי העיר מיינט א געוועגליכע סדר, די נטורי קרתא, די וואס היטן די שטאט, איז **פטורים מן הסוכה ביום, חייבים בלילה. שומרי העיר בלילה, פטורים מן הסוכה בלילה, חייבים ביום.**

שומרי גנות ופרדסים — פטורים בין ביום בין בלילה

Speaker 1: **שומרי גנות ופרדסים, פטורים בין ביום בין בלילה.** פארוואס? **אם יעשה שומר סוכה**, ווייל ס'איז נישט שייך, ווייל אויב וועט

ער מאכן א סוכה, **ידע הגנב שיש לשומר מקום קבוע ויבוא ויגנוב ממקום אחר.**

דאס הייסט, די נאטור פון שומרי גנות ופרדסים איז ער ארבעט אייביג, ער האט נישט קיין טאג און נאכט. אבער ער זאגט קלאר, אפילו ער ארבעט נישט יעצט, אבער ער שלאפט אין א... די ווארט איז ער שלאפט אין א... יעדע נאכט ערגעץ אנדערש, דער גנב האט מורא.

בסייעתא דשמיא, שלאפן איז ער אויך א שומר, אבער אויב ער שלאפט אין א געוויסע פלאץ, איז ער אויס שומר. מ'רעדט דאך אויך באופן אז ער איז אייביג דארט, אין די גנות ופרדסים.

Speaker 2: יא, ער שלאפט דארט.

Speaker 1: לכאורה שלאפט ער דארט, אבער...

Speaker 2: אה, דו הייסט נישט צו זאגן שלאף אונטער א סוכה, אבער דיין וועג פון שמירה היטן בייםאכט איז מיטן נישט זיין אין א סוכה.

Speaker 1: רייט, אז ער שלאפט יעדע נאכט ערגעץ אנדערש, וואטעווער, ס'איז נישט ידוע וואו ער שלאפט, האט דער גנב האט מורא צו קומען, ווייל ער וועט אים אויפוועקן און כאפן אייגער.

הלכה ה: כיצד מצות הישיבה בסוכה

דער רמב"ם'ס יסוד: "כדרך שהוא דר בביתו"

Speaker 1: איז ביז יעצט האבן מיר עס געלערנט, ווער ס'איז פטור פון סוכה. יעצט קען מען עס פיינעלי לערנען וואס איז דאס די מצוה פון זיצן אין סוכה.

יא, זאגט דער רמב"ם, ס'איז דא פייער. קיין צו די מצות הישיבה ביי סוכה. ווי זעט מען די מצוה פון זיצן אין סוכה? יא, זאגט דער רמב"ם, **שהיה אוכל ושותה ודר בסוכה**, ער זאל עסן, טרינקען, און זיך דרייען, נישט דרייען, וואוינען בסוכה, **כל שבעת יום ימים, בין ביום בין בלילה, כדרך שהיה דר בביתו בשאר ימות השנה.**

דא איז מיין איך די דגוש, אזוי ווי מיר זיצן אינדערהיים. ס'מאכט זיך אמאל אז א מענטש זאל ווערן הולך בדרכים. ווען מ'זיצט אין א פלאץ זאל מען זיצן אין די סוכה.

Speaker 2: ניין, דער רמב"ם מיינט צו זאגן לכולא. ביסט גערעכט די אלע זאכן וואס דו זאגסט, אבער וואס דער רמב"ם ברענגט דא מיינט עס צו זאגן לחומרא.

Speaker 1: דור מיינט צו זאגן אז עס וואוינט. אפילו ווען ער עסט נישט און ער שלאפט נישט, וואו וואוינסטו? וואו זיצסטו? וואו דרייסטו? וואו דרייסטו?

עושה סוכתו קבע וביתו עראי

Speaker 1: יעדער רמב"ם, **בכל שבעת הימים**, די זיבן טעג פון סוכות, **עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע**, די סוכה ווערט יעצט זיין מעין הויז, **שנאמר בסוכות תשבו**, ס'איז א לשון ישיבה, אז די סוכה זאל זיין דיין מקום קבוע, דיין מקום ישיבות כבא.

Speaker 2: קייטש, וואס מיינט דאס? וויאזוי דריקט זיך ארויס די הלכה? איך מיין די סוכה, איך מיין די שנאמר גייט שוין ארויף אויף די אנפאנג אז כבאתו כבא.

Speaker 1: איני מסכים. אבער קען זיין דאס איז אויך א וועג פון מאכן די קבע.

כלים בסוכה — וואס לייגט מען אין סוכה און וואס נישט

Speaker 1: **כלי הנאה מצראת הנאה איז בסוכה**, אזוי מאכט מען עס א קבע. **כלי שתיה, כגון השישות וכוסות**, די זאכן מיט וואס מ'טרינקט, **איז בסוכה.**

אבל זאכן וואס ווערט מיאוס פון עס נוצן, **כגון קדירות וקרות, חוץ לסוכה.** **המנורה, בסוכה.** אויב **מוסד סוכה קטנה, איז מנוחה חוץ לסוכה.** ס'זאל נישט פארברענט ווערן, אדער ווייל ס'איז אויך טוט שמוציג. איך ווייס נישט קלאר.

האט דער רמב"ם דא געגעבן א ווארף אריין בדרך הגבים נישט צו מאכן. אבער ס'קען זיין אז קדירות וקערות לייגט מען אויך נישט אין די צענטער פון די הויז, מען לייגט עס אין די זייט, איך ווייס נישט, אין די טיש וואשער.

Speaker 2: אפשר אין די חצר?

Speaker 1: איך ווייס נישט. שוין.

הלכה ו: אוכלים ושותים וישנים בסוכה — איסור אכילה חוץ לסוכה

דער רמב"ם'ס לשון

Speaker 1: **אוכלים ושותן וישנים בסוכה כל שבעה, בין ביום בין בלילה. ואתא לאכול סעודה חוץ לסוכה כל שבעה.** דא זאגט ער שוין מער פרטיות'דיג, מ'טאר נישט, מ'טאר נישט עסן אינדרויסן פון די סוכה די אלע זיבן טעג.

אלא אם כן אכל אכילת עראי. נאר אכילת עראי. וואס איז אכילת עראי? **כבצו פחות היתר מעט.** ער זאגט נישט א געהעריגע שיעור, אפילו א טראפל מער ווי א כבצו, ס'הייסט נאך אלץ אכילת עראי.

Speaker 2: יא.

שנת עראי — אפילו שנת עראי אסור חוץ לסוכה

Speaker 1: **ואין נשאנים חוץ לסוכה אפילו שנת ארעי.** אנדערש ווי עסן, וואס מאכט זיך אמאל און עסן נישט אינדערהיים, אבער שנה איז דאך אלע די פלאץ וואס מען טוט אינדערהיים, די זאך וואס מען טוט אינדערהיים. זאל מען נישט שלאפן אפילו שנת ארעי חוץ לסוכה.

Speaker 2: נאר חרבן, זאגסטו, א גאנצע צייט תורה איז בעיסד אויף די איידיע, אבער פשוט'ע טייטש וואס שטייט איז אז ס'איז נישטא אזא זאך ווי שנת ארעי. שנה מיינט וויפיל א מענטש דארף עסן, און אמאל שלאפט א מענטש אביסל און ס'איז אים גענוג. אזוי שטייט אין די גמרא.

Speaker 1: יא, ווייטער, זאגט דער רמב"ם, **מ'מותר לשתות מים ולאכול פירות חוץ לסוכה.** פירה האט מען גערעדט וועגן א געהעריגע זאך וואס הייסט אכילה, מעג מען ביז א כביצה. דאס איז עסן ברויט, איך ווייס נישט וואס מזונות, אבער קליינינגקייטן, אזוי ווי פירות, דארף מען נישט טשעקן צו די פירה איז כשיעור כביצה. מעג מען עסן חוץ לסכה, און דאס הייסט אויך אכילת עראי.

הרי זה משובח — מי שלא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים

Speaker 1: אבער... **מי שיחמיר על עצמו ולא אשתה חוץ לסכה אפילו מים, הרי זה משובח.** א גאנצע זאך. זעסט, נישט נאר פסח איז שייך צו זיין הרי זה משובח, אויך סוכות איז דא הרי זה משובח.

Speaker 2: זייער גוט. הרי זה משובח. איז עס א גוטע מעשה? אדער דער מענטש איז א משובח'דיגער מענטש?

Speaker 1: נישט קיין חילוק.

דיון: ר' חיים בריסקער'ס שיטה — "לא ישתה חוץ לסוכה"

Speaker 1: די לשון הרמב"ם איז נישט צו טרינקען. וועגן דעם, דו ווייסט וואס ר' חיים בריסקער האט געזאגט אז טאמער איינער האט נישט קיין סוכה, האט ר' חיים גע'טענה'ט אז ס'איז נישטא קיין שום ענין צו נישט טרינקען חוץ לסוכה, ווייל איך טרינק שוין די סוכה, אדער דו טרינקסט אויך נישט צו טרינקען. וויאזוי וועסטו גיין אין סוכה?

אבער זעסטו יא, אין די רמב"ם שטייט די לשון שלילה. נישט צו טרינקען חוץ לסוכה.

Speaker 2: נאר אין די סוכה?

Speaker 1: אקעי, איך הער. דו פארשטייסט וואס איך זאג?

Speaker 2: יא.

Speaker 1: אקעי.

הלכה ז: חובת אכילה בלילי יום טוב הראשון

דער ערשטער נאכט — חובה לאכול בסוכה

Speaker 1: שוין, ווייטער איז דאס לערנען איז די חיוב פון אלע זיבן טעג. אבער **אכילה מיט איינעם יום טוב הראשון בסוכה איז חובה.** אלע אנדערע טעג איז עס א מנורה וואס איז הונגעריג, אבער די ערשטע טאג איז א חובה.

דאס הייסט ווי מיר האבן געלערנט כאילו מצות לא תעשה, ווען מ'טאר נישט עסן. וואס מ'טאר נישט עסן, חוץ די כעסידה, אדער אכילת ערעי, אדער אכילת שינה שינה ערעי, וכדומה. יעצט קען מען עס לערנען, אכילה מיט איינער ראשון איז יא א חובה.

איך האב א תורה אז די איבריגע סוכה ווייסט מען שוין אז די סוכה איז דיין פלאץ, און יעצט האסטו א סיבה, דו ביסט ארי, אבער קודם דארף ער עס פראוון איינמאל. אבער די ערשטע נאכט פראווט מען עס. דאס איז לשיטתך, אז דו ביסט אביסל צוענד צו די איידיע אז א סוכה ווערט ביתו.

שיעור — אפילו כזית פת

Speaker 1: אניוועיס, מ'פירט איינער מיט, ווייטער, **אפילו אכל כזית פת, יצא ידי חובתו.** די זאך אז מ'דארף עסן בלילה ראשון איז לאו דוקא אכילת כבא אזוי ווי איז א קבוצה מער ווי א קבוצה, נאר אפילו א כזית פסיד שדה חובתו. ווייל ער האט שוין קובע געווען.

ס'איז א קינדערסאנט, וואס איז... דער חיוב איז אן חיוב פון עסן, עסן. ס'איז נישט קיין חיוב. ס'איז אזוי ווי יעדע שיעור עסן, יעדע שיעור אכילה הגם.

המשך — אכילת כזית פת בלילה ראשון

נו, עניוועיס, מ'פירט איינער מיט. ווייטער, **"אפילו אכל כזית פת, יצא ידי חובתו"**. די זאך אז מ'דארף עסן בלילה ראשון איז לאו דווקא אכילת קבע, אזוי ווי א כביצה, מער ווי א כביצה, נאר אפילו כזית פת, יצא ידי חובתו. ווייל ער האט שוין קובע געווען. ס'איז נישט קיין חיוב פון עסן, ס'איז נישט קיין חיוב. ס'איז אזוי ווי יעדע שיעור עסן, יעדע שיעור אכילה. הגם די שיעור קביעות איז כביצה, אבער די שיעור עסן איז אזוי.

ס'איז טאקע דא וואס דינגען זיך אויף דעם, ער ברענגט דא דער ר"ן און אנדערע טענה'ן טאקע אז מ'דארף עסן כביצה. אבער דער רמב"ם פארשטייט נישט אזוי. דער רמב"ם זאגט אז ווייל ס'איז א מצות אכילה, אזוי ווי פסח ביינאכט, מצה, אזוי ווי אלעס בכזית.

אה, דארט אויך האט געזאגט די זעלבע לשון, **"משאכל כזית, יצא ידי חובתו"**, וואס אפשר איז דארט אויך לאפוקי דאס? זאלסט נישט מיינען אז מ'דארף א קביעות סעודה, אדער אן אכילת פרס, איך ווייס נישט, ס'איז אנדערע גרעסטע שיעורים. ס'איז גענוג אז ער האט געוויזן אז דאס איז זיין פלאץ וואו ער עסט. הער אויף, ס'איז גענוג אז ער עסט א כמות מצוה פון כזית. אפילו ס'הייסט נאך נישט קיין... ס'וואלט נישט געווען אסור אינדרויסן. איין חידוש.

א שיינע טובה, איך זאג, לויט די רמב"ם איז ניכר נישט. דער וואס זאגט אז מ'דארף עסן א כביצה, אז דער ר"ן זאגט טאקע אז מ'דארף עסן א כביצה, ווייל אז נישט איז קיין אכילה א מחוייב בסוכה בכלל, קען מען טראכטן.

מכאן ואילך רשות

זאגט דער רמב"ם, **"מכאן ואילך"**, נאך די ערשטע נאכט, נאכדעם וואס מ'האט געגעסן די כזית פת, איז רשות. **"רצה לאכול סעודה וסועד בסוכה, רצה אינו אוכל כל שבעה"**. אה, דאס שטימט מיט ר' חיים בריסקער זייער גוט. **"אלא פירות אכליות חוץ לסוכה"**. אויב ער וויל נישט עסן קיין שום אכילת קבע, ער וויל נאר עסן נאשן, די זיבן טעג גייט ער נאר עסן כדי מיך זיך צו האלטן, וואטעווער, נאר ער גייט נאר עסן פירות, מעג ער אוכל כדי אכילת מצות פסח. אזוי ווי פסח, וואס די... אויב וויל מען עסן, דער רמב"ם, האט ער געזאגט, אויב ער גייט מיר נאר עסן נאר בלינדלעך. נאר די ערשטע נאכט איז די חיוב. אויך ביי סוכה איז דא די זאך אז די ערשטע נאכט איז די חיוב.

הלכה י — ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית

אז ער זאגט דער רמב"ם, **"מי שהיה ראשו ורובו בסוכה"**. אז עד כאן איז די עיקר דינה... יא, איך מיין אז ס'גייט די נעקסטע הלכה אויך האט עס די דינה מסוכה. איך ווייס נישט פארוואס די הלכה קומט אריין. ס'איז נאך א זייטיגע גזירה אזוי ווי עס איז געווען אין סוכה.

ער זאגט, וואס מיינט דאס זיצן אין סוכה? זאגט ער, זיצן אין סוכה איז נישט נאר א מענטש שטייט און עסט, נאר ס'דארף זיין א קביעות'דיגע... אויך די וועג פון סוכה. **מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך ביתו, או חוץ לסוכה, ואכל, הרי זה אסור.** ס'איז נישט יוצא, אבער אסור. מ'טאר נישט טון, ס'איז אסור. פארוואס? ווייל ער עסט. ער עסט חוץ לסוכה. ער עסט יעצט אכילת קבע, רייט? מ'טאר נישט. ס'איז אסור מדרבנן.

Speaker 2: יא, אבער ס'איז אסור אין די סוכה.

Speaker 1: יא, ס'איז אסור מדרבנן, אבער איך זאג אז ס'איז אסור אין די איסור פון עסן חוץ לסוכה. ס'איז דאך דא אן איסור אין עסן חוץ לסוכה. ס'איז א ביטול לאו הבא מכלל עשה, איך ווייס נישט פונקטליך וואס... **וכאילו לא אכל בסוכה.** ס'קוקט עס אן ווי ער האט נישט געגעסן בסוכה. **עד שיהיה שולחנו בתוך הסוכה.** פארוואס? **גזירה שמא ימשך אחר שולחנו. אפילו בסוכה גדולה.** אפילו אין א גרויסע סוכה וואס בעצם איז דא פלאץ, מילא האט געזאגט ווי שטארק די סיבה, שטייט זיין טיש אינדרויסן, און דער חכם האט געזאגט, א מענטש גייט נעמען זיך נאכדעם טיש, און ער גייט ארויסגיין עסן חוץ לסוכה. ממילא לכתחילה זאל מען נישט בכלל עסן אין אזא אופן, מען טאר נישט, מען איז נישט יוצא כאילו, כאילו איז מען נישט יוצא. וואטעווער דאס מיינט. יא? יא.

הלכה יא — קורא בסוכה, מעיין חוץ לסוכה, מתפלל

זאגט דער רמב"ם ווייטער, גייען מיר לערנען וואס נאך מ'דארף טון אין סוכה. דאס הייסט, מ'האט געלערנט אז מ'דארף עסן און שלאפן, און דור בתוך הסוכה. **כל שבעת הימים קורא בתוך הסוכה.** ווען מ'לערנט תורה, אדער מ'ליינט, יא, אזוי ווי דו זאגסט.

Speaker 2: ניין, קורא מיינט קורא בתורה, וועלן מיר שוין זען.

Speaker 1: קורא מיינט ליינען, להוציא מפיו, ליינען מתוך הכתב. **אבל כשהוא מעיין ומדקדק במה שיקרא,** אבער ווען ער וויל מער מעיין זיין, ס'טייטשט טון די חלק העיון פון אריינטראכטן אין וואס מ'האט געלערנט, אזוי ווי ער זאגט שליש בתלמוד, אריינטראכטן אין די לערנען, **יעיין,** דאס זאל מען טון **חוץ לסוכה.** זאל מען אדער מעג מען?

Speaker 2: ער מעג, יא.

Speaker 1: פארוואס? **כדי שתהא דעתו מיושבת עליו.** אין די סוכה איז דאך דא, אזוי ווי מ'האט געלערנט, ס'איז דא זבובים, ס'איז דא זאכן, און מ'דארף האבן ישוב הדעת צו קענען טראכטן. דארף מען האבן מער ישוב הדעת, האט מען יא, מעג ער ארויסגיין פון די סוכה. דער רש"י זאגט, ווייל דער רוח ואויר מחוץ לסוכה איז גוט פון להרחיב דעתו.

קען זיין פאר דעם איז דא די סוכה וואס דער רמב"ם האט געזאגט אנפאנג וועלכע סוכה, מ'מאכט ריזיגע סוכה פאר די סיבה, אז מ'קען יא לערנען אינעווייניג. לאז מיר דארפן נישט, דו ווילסט שפאצירן, דו ווילסט גיין ווערעווער ס'איז דיר געשמאק צו לערנען. שוין, זייער גוט.

דיון: מתפלל — רצה בסוכה, רצה חוץ לסוכה

א מתפלל, זאגט דער רמב"ם, מתפלל, אנדערש ווי לערנען, וואס איז לכתחילה, אזוי לאנג מ'דארף נישט קיין גרויסע ישוב הדעת, זאל מען טון בתוך הסוכה, אבער מתפלל, **רצה מתפלל בסוכה, רצה חוץ לסוכה.** אינטערעסאנט. פארוואס? איך ווייס נישט, ס'איז נישט געווען אין די

רמב"ם. אלעס דארפסטו וויסן פארוואס. וואס איז שלעכט צו גיין ביי א דרמה?

Speaker 2: אבער מתפלל איז אייביג די סדר אז מען טוט אין שול, נישט אינדערהיים.

Speaker 1: ער זאגט אבער נישט דאס. דו קומסט אריין אין די הגדרה וואס איך האב נאך נישט געזען ערגעץ נישט, אז ס'איז דא א חילוק פון זאכן וואס דער מנהג צו טון אינדערהיים איז נישט דער מנהג. ס'שטייט נישט אין רמב"ם די אלע זאכן. ס'שטייט זאכן וואס מ'קען נישט טון אין די סוכה, אזוי ווי מעיין זיין. ס'שטייט נישט ווייל א גאנץ יאר בין איך נישט מעיין אינדערהיים. ס'שטייט ווייל ס'איז שווערער צו מעיין זיין אין די סוכה, ממילא מעג מען נישט. מתפלל זיין, זאגט ער, ס'שטייט נישט אין די גמרא. ס'איז געווען א שאלה אין די גאונים, ס'איז געווען וואס עפעס האבן געטראכט אז מ'דארף מאכן א סוכה אין שול און מאכן און דאווענען אין סוכה? אויף דעם זאגט דער רמב"ם, ניין, מ'דארף נישט. ער איז נישט מסביר. איך כאפ נישט קלאר וואס איז די חקירה. ס'איז דאך דא די ענין צו דאווענען היכא דמגרסי, דארטן וואו מ'לערנט. וואס איז די שאלה? די עיון שטייט אינדרויסן. די כורא, אזוי ווייסט, איך ווייס נישט צו זיין כח איבערצוגיין אויף יענץ. לוצי, בקיצור, ס'איז דא פלעצער, ס'איז דא אידן וואס זיי דוקא דאווענען אין סוכה. אפשר האלטן זיי אנדערש ווי דער רמב"ם, מ'דארף פארשטיין.

אז איך זאג, איך מתפלל מיינט דא אפילו תפלת ציבור. ס'איז געווען וואס האבן געטראנעט אז די שול דארף מאכן א סוכה און מ'זאל דאווענען דארטן אין סוכה. דער רמב"ם איז נישט מסכים. דער רמב"ם זאגט אבער רצה, רצה... וואס מיינט רצה? אז ער מעג, נאר וואלט ער מעג. וואס איז די איסור? ס'איז עפעס א שיינע זאך, אזוי זעט אויס. ער גייט נישט אריין אין די סיילות צו דאווענען בציבור צו נישט, די סארט זאכן. ס'שטייט נישט, ס'שטייט נישט. אקעי.

Speaker 2: אה, סקנא לרוצה מיינט אז ער קען מיט דעם... דאס איז א תירוץ, נישט צו דאווענען מיט די ציבור אין שול, נאר דאווענען מיט דיר אינדערהיים.

Speaker 1: ס'איז אויך לעגיטעמענט אזוי ווי... אזוי ווי איינער קען אים שרייבן, אבער ס'שטייט נישט דאס אויך נישט. אקעי. וויל איך טון אז ס'שטייט נישט. איך וואלט געקענט באשטיין אז ס'זאל נישט שטיין. יא. אקעי, געוואלדיג. יא, לאמיר ענדיגן שוין, יא?

Speaker 2: ניין?

Speaker 1: יא, אקעי, לאמיר טרייען. שוין. יורדי גשמים, אויב ס'רעגנט, איז דאס א מצטער?

Speaker 2: איך ווייס נישט. ס'שטייט נישט.

הלכה יב — יורדי גשמים

אקעי, מיר האבן דאך געלערנט אז מ'דארף נאר זיין אין סוכה ווען ס'איז באקוועם, און מצטער איז מען פטור. **יורדי גשמים**, ס'רעגנט, ס'הייבט אן רעגענען, **"הרי זה נכנס לתוך הבית"** — מעג מען אריינגיין אינעווייניג אין דער היים. איך בין נישט מחויב צו בלייבן. גייט ער אריין.

שטייט דאך **"מאימתי הוא מותר לפנות?"** ניין, דא זאגט ער "מותר", יא. **"מאימתי הוא מותר לפנות?"** פון ווען ווערט דאס מותר? אקעי, ווייל דאס הייסט אז א קליין ביסל רעגן וואס שטערט אים נישט, זאל ער נאכנישט אוועקגיין. אבער אזא זאך האב איך נישט פארשטאנען. מצטער זאגט מען נישט די שיעור מצטער. דא זעט עס אויס ווי די מצטער באקומט א שיעור מצטער.

Speaker 2: ס'שטייט נישט אין די גמרא אין ערגעץ אז ס'איז מצטער.

Speaker 1: אזוי זאגן פארשידענע מפרשים. איך מיין אז גשמים איז נישט קיין מצטער. פריער האסטו געזאגט אז ס'איז נישט קיין רוח, און דא איז אן אנדערע מין מצטער פון גשמים.

Speaker 2: ניין, ניין, ניין. ס'איז אן עקסטערע מין פטור. ווייל א סוכה איז א זאך, לאמיר פארשטיין, א סוכה איז א זאך וואס פראטעקט פון די זון. ס'איז נישט קיין זאך וואס מ'זיצט אין דעם אין די רעגן. אט ליעסט די סארט סוכה פראטעקט נישט פון די רעגן. אפשר איז דא אן אנדערע סארט סוכה וואס פראטעקט פון די רעגן, אבער א נארמאלע סוכה פראטעקט נישט פון די רעגן. סאו, איז אלע סוכות, די מענטשן וואס זענען אין די סוכה, זיי זענען אין א סוכה אין די רעגן?

Speaker 1: ניין, זיי זענען נישט מצטער.

Speaker 2: ס'איז דא א סוכה, ס'איז דאך נישט געשמאק צו זיצן אין סוכה. א סוכה איז נישט קיין זאך וואס מ'זיצט אין די רעגן. אזוויי צו זאגן, צו מ'פארט אין די קאר וואו די קאר פארט נישט? ס'איז נישט קיין פארן אין די קאר. וועגן דעם, די חסידישע אידן וואס זיצן אין סוכה אין די רעגן, זיי זיצן בכלל נישט אין א סוכה. ס'איז נישט קיין סוכה. ס'איז דאך ווערט א הדיוט אדער איינע פון די זאכן. מ'דארף נישט רעדן הדיוט. הדיוט איז ער טוט א זאך וואס ער איז פטור. איך רעד יעצט א פשוט'ע זאך: ס'שטייט נישט אין די גמרא אז א רעגן איז א הלכות מצטער. מצטער שטייט בכלל אין די גמרא?

Speaker 1: ניין, דאס שטייט שוין אין די משנה.

Speaker 2: און אין רעגן איז נישט קיין סוכה, מ'זיצט נישט אין סוכה אין די רעגן. פארשטייט זיך, ס'איז דא א שאלה, אביסל רעגן קען מען נאך זיצן. אקעי, דארף מען וויסן פון ווען הייבט זיך אן די רעגן, פון ווען גייט מען ארויס פון די סוכה.

זאגט ער, **"משיפלו לתוך הסוכה טיפות, שאם יפלו לתוך התבשיל יפסלו"** — ווען ס'רעגנט שוין אזוי סאך אז ס'וואלט קאליע געמאכט די עסן, איז דער פטור פון ארויסגיין וועגן די גשמים. זאגט דער רמב"ם, **"אפילו תבשיל של פול"**, אפילו א תבשיל פון בונדלעך וואס ווערט גרינגער קאליע, דאס הייסט מיט ווייניגער רעגן, איז אויך שוין פטור פון סוכה.

פסקו הגשמים

זאגט דער רמב"ם, **"היה אוכל בסוכה וירדו גשמים"**, איז דאך יעצט דא א היתר פאר אים אריינצוגיין אין עסן אינדערהיים, און ווען ער איז אריינגעגאנגען **פסקו הגשמים**. איז יעצט די שאלה, אפשר ווערט ער יעצט מחויב, ווייל יעצט רעגנט דאך נישט? אבער **אין מחייב אנוס לחזור לסוכה עד שיגמור סעודתו**. דער טור גייט אז ווילאנג מ'האלט אינמיטן די זעלבע סעודה, קען מען שוין ענדיגן עסן אינדערהיים. וואס איז דאס? דאס האט דאך נישט מיט די תורה וואס... וואס איז די שיעור? ער גייט ארייןלויפן און ארויסלויפן?

היה ישן וירדו גשמים בלילה, די זעלבע זאך, **ונכנס לתוך הבית** וועגן דעם רעגן, **ופסקו הגשמים**, די זעלבע זאך, **אין מטריחין אותו לחזור לסוכה כל אותה הלילה**. מען איז אים נישט מטריח צוריקצוגיין צום סוכה יענע נאכט, **אלא ישן בביתו עד שיעלה עמוד השחר**. מען מעג יא שלאפן אינדערהיים ביז צופרי. צופרי איז דאך די צייט ווען אידן שטייען אויף. אוודאי, ער מיינט נישט אז ער מוז אויפשטיין ביי די עלות. אוודאי, דאס איז דאך אן עקסטרע זאך אז אידן שטייען אויף ביי די עלות.

הלכה יג — גמר מלאכול ביום השביעי

גמר מלאכול ביום השביעי בשחרית, יעצט גייט מען זאגן א נייע הלכה. וואס טוט זיך סוף סוכות? דער זיבעטער טאג פון סוכות, דער לעצטער טאג פון סוכות, דערפאר שמיני עצרת, ער האט געענדיגט עסן. בעצם איז שוין מער נישט דא קיין סיבה צו האלטן די סוכה. אבער **לא יתיר סוכתו**, זאל ער נישט צונעמען די סוכה און עס שטערן די סוכה. פארוואס? ווייל אפשר יא וועלן עסן שפעטער, ער וועט זיין הונגעריג נאכמיטאג, ווייל עס איז נאך אינמיטן די טאג פון יום השביעי, און במשך די טאג איז נאך דא סיבות אז מען זאל וועלן אפשר גיין אין די סוכות. אפשר דארף ער לערנען דארט, ווי געזאגט. און דא זעסטו, ער גייט האבן א חיוב. ס'איז דא א חיוב צו האבן א סוכה גאנץ סוכות.

אבער וואס יא, מיר האבן פריער געלערנט אז די קדירות און די זאכן נעמט מען ארויס פון די סוכה. אבער איינמאל האט מען שוין גענדיגט די סוכות, די כלים... דו רעדסט פון די כלים וואס ליגן יא אין די סוכה. יא, מורא דו האסט געוועזן כלים, מ'מעג ארײנלייגן די כלים אין די סוכה. ניין, ניין, פארקערט. ארויסנעמען די כלים וואס מ'האט פריער געלעבט, אז די שיינע כלים לייגט מען אין די סוכה, מעג מען נישט ארויסנעמען. אבער ער וויל עס נישט האבן פאר יום טוב און דריי.

אראפנעמען כלים פון סוכה

Speaker 1: ס'טייטשט, נישט פארנאכט, נאר אפילו אנפאנג נאכמיטאג מעג מען שוין ארויסנעמען. אינמיטן נאכמיטאג, יא. און מיטאג מעג מען שוין ארויסנעמען די כלים.

ס'טייטשט, דאס טאר מען נישט טון סוכות. געווענליך איז עס א בזיון פאר די סוכה אז מען נעמט ארויס די כלים און מען ווייסט אז די סוכה איז נישט די פסוק.

אין למקום לפנות טאמער האט ער נישט אינדערהיים וואו צו לייגן זיינע כלים. און ממילא גייט ער עסן אין די סוכה, שמונה עצרת אויך. יא.

פוחת בסכך

איז פוחס בעל ערבו, מעג ער אראפנעמען אביסל די סוכך? נישט מעג ער, ער מוז. ער דארף צוברעכן אביסל די סוכך. פארוואס? כדי מ'זאל זען אז ער איז נישט מקיים מצות סוכה, ער וויל נישט ביי על תוסף.

Speaker 2: קעי, דו לייגסט צו ווערטער.

Speaker 1: די נישט צו לאנגע ווערטער איז אויך נישט קיין כלל. ס'איז דא א פראבלעם ווען מ'מעג.

Speaker 2: קעי.

Speaker 1: דער רמב"ם זאגט אז ס'איז נישט דא קלאר, אבער ס'איז דא עפעס א סוגיא אז מ'טאר נישט זיצן אין די סוכה ווען ס'איז שוין א טאג נאך סוכות, ווייל דאס ווערט אויסקוקן ווי א חשש בעל תוסף. אדער איז עס ממש א ענין פארקער? מ'דארף מאכן א פוחות. זאל מען יא מאכן עפעס א שינוי, מ'זאל אראפנעמען אביסל פון די סוכה, מ'זאל פסל'ען די סוכה, אדער זאל מען זיצן אין די פלאץ וואס איז נישט די סכך, און מיט דעם וועט מען נישט...

וואס ער זאגט איז אז מ'זאל אראפנעמען אביסל. מ'דארף נישט צוברעכן די גאנצע סוכה, אדער מ'דארף צורעכט אביסל, כדי מ'זאל זען אז ס'איז שוין נישט קיין חיוב סוכה.

Speaker 2: מיט דעם פסל'ט מען עס? אדער אפילו אויפצופסל'ט עס?

Speaker 1: ניין, די סוכה ווערט נישט דוקא פסול, ס'שטייט נישט דא. אויב ס'איז א שבעה, ווערט עס מיט דעם פסול. אבער ארבעה על ארבעה, אפשר דארט ווערט פסול, ווייל צפה פסול איז ער זאל זיצן אויף דעם פלאץ. ער וועט נישט זיצן ביי די פלאץ, ער האט שוין געמאכט אביסל, ער האט שוין געוויזן. ער מוז זיצן פונקט דארטן.

Speaker 2: איך מיין, פארוואס איז דוקא ארבעה לארבעה?

Speaker 1: ארבעה לארבעה איז א שיעור.

Speaker 1: דער רמב"ם, ומצרך לספר בשערי יום, אבער אויב דארף ער נאך אין יענעם טאג במשך פון יום השביעי וואס מ'איז נאך פארט בחייו אין סוכה, דארף ער עסן בסוכה, שמצאת כל שבעל. נאר דאס איז פשוט, איך ווייס נישט פארוואס ער זאגט דאס.

Speaker 2: אקעי.

הלכה יד: ברכת לישב בסוכה

Speaker 1: שוין, זאגט דער רמב"ם, ווען מ'דארף מאכן א ברכה. **כל זמן שיכנס לישב בסוכה כל שבעה.** אונז האבן פריער געלערנט אז ס'איז נישט דא קיין חוב, אבער ווען מ'גייט יא אריין אין די סוכה, איז דא אויך דא ברכות פאר ווען ס'איז נישט קיין חוב. אבער דא שטייט כל זמן שיכנס, אפילו ווען די יעצטיגע כניסה איז נישט קיין חוב. אבער ס'איז דא ברכות אויף מצוות וואס זענען נישט קיין חוב. דאס איז אויך אמת.

ויברך קודם שישב, ויברך אל ה' אלקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה. דאס איז וואס מ'פרעגט, די מצוה איז נישט לאכול בסוכה. ס'איז דא א חיוב גאנצע שבעת ימים לישב בסוכה. ס'איז נישטא קיין וועג זיך ארויס פון די איינס. וואס איז פטור איז נאר אויף לאכול בסוכה. אבער לישב בסוכה איז זיכער חיוב א גאנצע זיבן טעג.

און די ברכה מאכט מען קודם שישב, פאר מ'זעצט זיך אראפ אזוי ווי יעדע מצוה איז די ברכה קודם לעשייתו.

סדר הברכות ליל יום טוב ראשון

ס'איז אינטערעסאנט, ווייל אונז טוען נישט אזוי, אונז זאגן די ברכה ביים אנהייבן עסן אדער ביי קידוש. אבער די דרמא, **ובליל יום טוב הראשון,** ווען ס'איז דא א מצוה פון קידוש, **מברך על הסוכה ואחר כך מברך על הזמן.** די ערשטע ברכה מאכט מען די ברכה אויף סוכה, ווייל דאס דארף מען מאכן קודם שישב.

Speaker 2: אקעי.

Speaker 1: **ואחר כך מברך על הזמן.** נאכדעם מאכט מען די ברכה על זמן, מיינט ער שהחינו. **ומסדר כל הברכות על הכוס,** און ער טוט די אלע ברכות טוט ער על הכוס. **נמצא מקדש מאומד,** אנדערש ווי געווענליך וואס קידוש קען מען מאכן זיצעדיג. מאכט מען עס שטייעדיג, ווייל מ'וויל מאכן לישב בסוכה נאך שטייעדיג פאר מ'זעצט זיך אראפ, **ומברך לישב בסוכה, ויושב,** און נאכדעם זעצט מען זיך אראפ, **ואחר כך מברך על הזמן.**

Speaker 2: אה, מ'דארף זיך אראפזעצן כדי דער זאל זיין נאנט צו די ברכה?

Speaker 1: ניין, ער דארף נישט. ס'איז דא קיין שום ענין צו שטיין.

Speaker 2: אה, מיינט פון יעצט קען ער זיך שוין אראפזעצן?

Speaker 1: אה. זאגט ער, **ובזה, כזה היה מנהג רבותי ורבי ספרד,** די רבנים פון ספרד, אז וואס? **לקדש מעומד בלילה ראשונה של חג הסוכות,** כמו שביאנו צו מאכן די ברכה שטייערדיגן פאל אז מ'זאל מאכן די ברכה לישב נאך פאר מ'זעצט זיך אראפ. זייער גוט.

דער רמב"ם'ס סברא אין קידוש מעומד

סאו, אינטערעסאנט, ווייל ס'זעט אויס אזוי ווייל בעצם וואלט מען געדארפט דאס הייסט, אפשר א גאנצע יום טוב טוט מען אזוי לויט דעם רמב"ם. פאר ווען מ'שטייט אינדרויסן פון סוכה, מאכט מען "לישב בסוכה", און מ'גייט אריין. ווייל די מצוה איז ארייננגיין אין די סוכה. די מצוה איז נישט צו זיצן פיזיקלי, די מצוה איז צו זיין אין די סוכה. איז מאכט מען קודם, אזוווי אלע מצוות, מ'מאכט עובר לעשייתן.

די ערשטע נאכט וואס מ'מאכט קידוש, איז דאך א שיינע זאך צו מאכן א ברכה על הכוס. אזוווי מ'לערנט אסאך מאל, א ברכה מיט א כוס איז א שיינע קופה פאר די ברכה. ער גייט דאך יעצט מאכן קידוש, איז מאך אלעס אויפ'ן כוס. ער זאגט א קידוש, און ער זאגט "לישב", נאכדעם זעצט ער זיך אוועק, כאילו די ברכה איז אויפ'ן זיצן. און "שהחיינו" מאכט מען שוין נאכדעם, ווייל ס'האט שוין נישט צוטון מיט די "לישב בסוכה". אזוי זאגט דער רמב"ם.

דער רמב"ם וואלט געהאט א פראבלעם אז מ'זעצט זיך אראפ פאר די ברכה, אזוי זעט אויס.

Speaker 2: יא, ווייל ער וויל מאכן די ברכה עובר לעשייתן.

Speaker 1: פאר קידוש, מ'זעצט זיך אראפ, מ'מאכט זיך אביסל באקוועם. א ברכה מוז זיין עובר לעשייתן, אמת?

דער ראב"ד חולק

דער הייליגער ראב"ד זאגט, ער ווייסט נישט פון דעם מנהג. **"מנהג מקום אינו, לא היה עולם כזה, והטעם כי הישיבה אינו אלא על דעת**

האכילה." דער ראב"ד טאר עסן, נעמט עס פון ברכה נאכאמאל אויף די אכילה, ממילא איז עס נאך אלץ עובר לעשייתן, ווייל ס'איז פאר די אכילה. די פראבלעם איז אז די אכילה איז נישט דוקא די מצוה, אפשר די זיצן איז די מצוה, דאס ווייסט מען. די נוסח איז דאך "לישב", יא.

Speaker 2: אקעי.

Speaker 1: לשון תשי"ת. איך מיין אז לשון תשי"ת וואס איז נישט געווען. סאו וועגן דעם איז נישט פאני אז דער רמב"ם איז מנהג.

Speaker 2: יא.

Speaker 1: אין איין נאכט, דער רמב"ם האט געהאלטן פון וועןן מ'זעצט זיך אראפ איז מען שוין באקוועם אין די סוכה, ער הייבט שוין אן נוצן די סוכה, ער הייבט שוין אן וואוינען אין די סוכה, מ'וועט זיצן דארט.

מנהג קידוש זיצנדיג

עניוועיס, זאגט דער רמב"ם, **"בזמן הזה שנהגו לשתות יין".** מ'זעט דא פון דער רמב"ם אז דער מנהג א גאנץ יאר איז צו זאגן קידוש זיצנדיג. און אזוי שטייט אויך אין די רמ"א, און דער מחבר רבי זאגט קידוש זיצנדיג, ווייל עס זעט אויס בדוקא, ווייל קידוש איז פארט פון די סעודה. די סעודה איז דאך אן ענין פון זיצנדיג, יא. אזוי שטייט בפירוש אין די רמ"א, אז מען מעג שטיין, אבער ס'איז בעסער צו זיצן.

און פאר סאם ריזען, דער אריז"ל האט געזאגט אז מען זאל טון מעומד, דלא כהשולחן ערוך, און מען מיינט אז די חסידים און די ספרדים וואס פאלגן דעם אריז"ל, אפילו ווען ער גייט קעגן די תורה. צו מאכן קידוש, זיצן קעגן די תורה. ס'איז א שיין סתם א מנהג. אבער חוץ די איינציגסטע מאל וואס איז די מנהג פון דער רמב"ם איז געווען צו מאכן קידוש שטייענדיג איז געווען סוכות ביינאכט, און דער רב האט אפילו דעמאלטס געמאכט זיצן די קידוש.

Speaker 2: רייט?

Speaker 1: ריין. אינטערעסאנט. איך ווייס נישט וואס איז פשט פון די אריז"ל. וויאזוי קען אריז"ל גיין קעגן אלע פוסקים?

Speaker 2: ער דארף נאכקוקן, ער ברענגט עס, ער רעדט וועגן דעם.

Speaker 1: קיין פראבלעם, ער האט געזען אין שמים, אין זיינע גילויים אז דאס איז די ריכטיגע וועג. דו ווייסט דאך אז דו האסט דא בשמים, יא?

Speaker 2: ער האט געהערט פון דעם.

Speaker 1: יא, אבער ס'איז נישט... ער איז נישט געגאנגען קעגן הלכה, ער איז געגאנגען קעגן א מנהג.

Speaker 2: ער גייט יא, נאכאמאל. דו האסט מיר יעצט מסביר געווען די סברא. קידוש איז עפעס א זאך וואס קומט פארט פון די סעודה. א סעודה עסט מען זיצעדיג. סעודה... קידוש מאכט מען זיצעדיג. וואס איז די בי יא? וויאזוי קען ער גיין אנדערש? ס'איז מיר זייער פאני.

Speaker 1: ס'איז דאך נישט די איינציגסטע זאך וואס דער ארי איז געגאנגען קעגן די אנגענומענע מינוט.

Speaker 2: יא, ס'איז דא איינציגסטע זאך.

Speaker 1: ווי האט יענער געזאגט, דו מאכסט גרעסער די קשיא, נישט קלענער.

Speaker 2: ניין, מ'דארף דאס פארשטיין.

Speaker 1: אפשר איך וואלט פארגעשטעלט אז ס'איז יא געווען וואס ס'פלעגן זיך אזוי צו שטיין, אדער איר האט פוחל געווען די מנהג, אדער בכלל אז זיין טאטע פלעגט עס שטיין. רבותי ורבי ספרדן, און ס'וואלט געווען מנהג כל ישראל... סוכות.

פארקערט, דער רמב"ם אויכעט נעמט אן אז די נארמאלע סדר צו זיצן ביי א קידוש, און דאס איז דער אנדערער מנהג. אויף דעם ברענגט ער אז איך גיי נישט קעגן דעם מנהג, ווייל אזוי האבן זיך געפירט אויך מיינע רבי'ס. איז אמת, דער רמב"ם איז דא מודה אז נישט אלע פירן זיך דעם מנהג. אזוי ווי

דער ראב"ד זאגט, מקומנו פירט מען זיך נישט אזוי, אבער אונז פירן זיך אלעמאל אזוי, דו כאפסט?

פונקט פארקערט, אונז מיינען נאך די הולכים אחר אריהו. ס'שטייט דאך אחורי אריה ולאחורי אשה, דער עיקר איז צו גיין נאך די אריה.

הלכה טו: יום טוב שני - זיצן אין סוכה אן ברכה

Speaker 1: זאגט דער רמב"ם ווייטער, **בזמן הזה שאנו יושבים שני ימים טובים,** מאכט שני ימים טובים, מאכט יום טוב שני, **יושבים בסוכות שמונה ימים. וביום השמיני שהוא יום טוב ראשון שמיני עצרת, יושבין בה,** זיצט מען אויף אין די סוכה. אנדערש ווי ער האט פריער געזאגט אז ביום השביעי הייבט מען שוין אן צו נעמען די סוכה. אז יושבין בה, יושבין בה, **אבער ואין מברכה ליש את סוכה.**

און ער גייט שוין זאגן פארוואס? ווייל מ'מאכט נישט קיין ברכה אויף עפעס וואס איז א ספק אין מצוה. זיין מאדנא באבער, ווייל אלע יום טוב שנית מאכן יעדע יום טוב שנית מאכט מען דאך די ברכה, אדער ווי אלע אכילת מצה.

Speaker 2: אקעי.

Speaker 1: **וכן,** אבער ס'איז דא עפעס אנדערש, ווייל דא איז דאך אויפ'ן צד אז נישט איז עס בל תוספים, ניין? אפשר איז דאס די ווארט?

Speaker 2: זאג קוק ווייטער, לאמיר נעמען.

Speaker 1: חי, תמטום האנדרוגנות, **וכן טומטום ואנדרוגינוס, שמחויבין במצוה מספק,** אזוי ווי פריער געזאגט אז די אנדרוגנות עסן אויך אין די סוכה, **לעולם אין מברכין עליה, שאין חייבין מספק, ואין מברכין מספק.**

זאגן זיי אלע מפרשים, ס'קען נישט זיין אז דאס איז דער טעם פארוואס דאס גייט נאר אויף אנדרוגינוס, ווייל יום טוב שני איז דאך אלעמאל מאכט מען יא א ברכה. דער רמב"ם זאגט קלאר. ס'זעט אויס אז דא איז דא א ספעציעלע "ריזאן". געוועגליך מאכט מען יום טוב שני א ברכה כדי מ'זאל נישט זיין ספק יום טוב שני. און דא וואלט געווען פארקערט, ווייל מיר מיינען אז ס'איז נאך סוכות, און ס'איז נישט שמיני עצרת. אין שמיני עצרת זיצט מען נישט אין סוכה. מ'דארף מכבד זיין די צד אז ס'איז שוין שמיני עצרת, רגל בפני עצמו. מ'קען נישט, מאכט מען אז מ'זיצט אבער אן די ברכה. אזוי איז די הלכה.

Speaker 2: יא.

Speaker 1: ווייטער איז דא מענטשן וואס זיצן נישט אין סוכה שמיני עצרת, אזוי ווי מיר. דאס איז א גרויסע מחלוקת פון אחרונים. איז שוין די לאו כהלכה אויך, נישט די פשטות הגמרא און דער רמב"ם און די שולחן ערוך און אלע אנדערע.

Speaker 2: אקעי.

הלכה טז: גמר מלאכול ביום השמיני

Speaker 1: שוין, זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"גמר מלאכול ביום השמיני"** - פריער האט ער גערעדט וועגן א איד וואס האט למעשה געטון, וואס ער האט געווען שבעת ימים וכו'. אבער עס טוט זיך ביי אונז, ווען עס איז דא א ספיקא דיומא - **"גמר מלאכול ביום השמיני, מוריד כליו ומפנה אותה".** נעמט ער ארויס זיינע כלים אנצוגרייטן פאר די לעצטע טאג, וואס איז זיכער נאר שמיני עצרת, און ס'איז זיכער נישט פון די ערשטע טעג פון סוכות. **"אין לו מקום להוריד את כליו",** איז אזוי: **"אם היתה קטנה, מכניסן למנורה".**

הכר פסולה בשמיני עצרת (ספיקא דיומא)

אבער ס'טוט זיך ביי אונז ווען ס'איז דא א ספיקא דיומא, איז **"גמר מלאכול ביום השמיני, מוריד כליו ומפנה אותה",** ער נעמט ארויס זיינע כלים אנצוגרייטן פאר די לעצטע טאג, וואס איז זיכער נאר שמיני עצרת און ס'איז זיכער נישט פון די ערשטע טעג סוכות.

"ואין לו מקום להוריד את כליו", איז אזוי: **"אם היתה קטנה, מכניס בה את המנורה"**. מיר האבן געלערנט אז אין א קליינע סוכה ברענגט מען נישט קיין מנורה, ווייל מ'לייגט שוין אריין די מנורה, מ'ווייזט מיט דעם אז ס'איז שוין נישט דער יום טוב, ס'איז שוין נישט די סוכה.

"ואם היתה גדולה, מכניס בה קדרות וקערות וכיוצא בהן". זאגט ער, אויב איז עס גדולה ווייזט ער נאך גארנישט מיטן אריינלייגן די מנורה, ווייל אין א גרויסע סוכה לייגט מען אייביג די מנורה. דארף מען ווייזן עפעס אנדערש, טוט מען עס דורך אריינלייגן קדרות וקערות, וואס געוועינליך לייגט מען נישט דארטן ווייל ס'איז מיאוס, ווייל ס'איז אנגעשמירט מיט עסן, **כדי להכיר פסולה**, צו ווייזן אז די סוכה ווערט שוין פסול, זי איז שוין געווארן נגמר מצותה.

פארוואס קען מען נישט ממש פסל'ען די סוכה?

פארוואס? זאגט ער, איי, פארוואס זאל מען נישט צוברעכן אזויווי מ'האט געטון פריער? פריער האט מען גערעדט ווען ס'איז חול המועד. וואס חול המועד מעג מען, זעט אויס, טון א... ס'איז נישט קיין ממש א מלאכת בנין, ס'איז עפעס א קליינע מלאכה, זעט אויס מעג מען עס טון, יא, אלס דין הלכות חול המועד. מ'גייט זען אז מ'מעג בויען א סוכה חול המועד. איך ווייס נישט, אפשר מעג מען אויך צושטערן א סוכה חול המועד.

יעצט איז דאך אבער שוין יום טוב, וואס איז דאך שמיני עצרת, **"ואינו יכול לפוסלה"**, זאל מען עס פסל'ען מיט איינע פון די אנדערע וועגן. נישט ממש פסל'ען, אבער מ'זאל ווייזן אז ס'איז שוין נישט די זעלבע חשיבות, מ'האלט שוין נישט די סוכה אזוי חשוב. זייער גוט.

הלכה יז — מי שלא עשה סוכה

זאגט דער רמב"ם, **"מי שלא עשה סוכה, בין בשוגג בין במזיד, עושה סוכה בחולו של מועד"**. מ'מעג מאכן די סוכה בחולו של מועד. מ'זאגט נישט, אסאך מאל זאגט מען "היה לו לעשות מערב יום טוב", אבער מ'זאגט נישט. אויך דער מעג און אויך דער דארף. מצות סוכה איז געווען גרויס אז מ'זאל יא מאכן סוכה בחולו של מועד.

זאגט דער רמב"ם, **"אפילו בסוף יום שביעי עושה סוכה, שמצותה על כל שבעה"**. ענליך צו וואס אונז האבן געלערנט ביי ביעור חמץ איז דאך דא ביז... אקעי, דארף מען אויך געזען פריער אז מ'טאר נישט צוברעכן די סוכה, ס'איז דא א חיוב צו האבן א סוכה, א גאנצע סוכה. ער האט נישט געמאכט קיין סוכה ביז יעצט, מאכט ער הושענא רבה נאכמיטאג א סוכה. שיין.

הלכה יח — עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג

אקעי, מיר וועלן לערנען ווי גיין הנאה האבן פון די סוכה. זאגט דער רמב"ם אזוי: **"עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג"**. וועלכע עצי סוכה? נישט נאר פון די סכך וואס איז די עיקר מצוה, נאר אויך פון די דפנות וואס זענען שוואכער אין מצוה, אבער זיי זענען אויך א חלק פון די סוכה. זיי זענען אויך עצי סוכה.

"ואין עושין מהם לדבר אחר". מ'האט נישט הנאה פון זיי פאר אן אנדערע זאך **"כל שמונת ימים"**, גאנץ סוכות, אויך די אכטע טאג.

פארוואס די אכטע טאג?

פארוואס די אכטע טאג? **"לפי שיום השביעי כולו הסוכה מוקצה עד בין השמשות"**. דאס הייסט, די אנפאנג טעג איז ווייל ס'איז נאך א מצוה, מ'טאר נישט הנאה האבן פון עפעס וואס איז א מצוה. ס'איז מוקצה למצוותו, דאס הייסט אפילו חול המועד.

און די אכטע טאג, פארוואס די אכטע טאג? **"לפי שיום השביעי כולו הסוכה מוקצה עד בין השמשות"**. די זיבעטע טאג איז דאך אנפאנג, ווען ס'ווערט די זיבעטע טאג איז עס נאך מוקצה. **"והואיל ומוקצה לבין השמשות הוקצה לכל היום"**.

נוי סוכה

זאגט דער רמב"ם, **"וכן אחרונה של משכן שתולים בסוכה כדי לנאותה"**, דאס הייסט, נישט נאר די סוכה אליין, נאר די נוי סוכה, מ'האט אויפגעהאנגען עפעס שיינע בלומען אדער א שטיקל ברויט, חס ושלום, קיצור, עפעס אן אתרוג זאכן, פירות. **"וכן אחרונה של משכן שתולים בסוכה כדי לנאותה, שנתפק מהם כל שמונה"**. מ'טאר עס נישט נוצן א גאנץ יום טוב, ס'ווערט נוי סוכה.

די עצה פון תנאי

אבער וואס איז די עצה? וויאזוי וויל מען יא? מ'וויל יא? ס'איז דא אן עצה. **"ומוותר עליהם בשעה שתולה ואומר איני בודל מהם כל בין השמשות"**. אז ווען ס'ווערט בין השמשות, איך מיין נישט, איך געב עס נישט איינגאנצן אוועק פאר די סוכה, ס'בלייבט נאך אלץ א... וואטעווער ס'איז.

איז דעמאלטס אנדערש די הלכה. **"והרי הם מותרים בכל אשר ירצה, שלא הקצה אותם ולא חלה עליהם קדושת הסוכה ולא נחשבו כמותה"**. אינטערעסאנטע דריי לשונות אויף די זעלבע זאך. ס'איז נישט מוקצה, און ס'ווערט נישט קדושת הסוכה, און ס'ווערט נישט פארט פון איר. דאס הייסט, ער מיינט אזוי ווי די נוי סוכה וואס ווערט כמותה, כמו הסוכה.

שאלה: נוי סוכה און ביטול לגבי סכך

איך האב דא א שאלה, וואס טוט זיך? מיר האבן פריער געלערנט אז מ'מעג זיצן אונטער די נוי סוכה ווייל ס'איז בטל צו די סכך. אפשר אין אזא פאל וועט דאס יא זיין א פראבלעם?

ניין, "מגוד לא הוי בטל" די ענין... ניין, ס'איז נישט קיין סתירה.

אבער אויף די סוכה אליין העלפט נישט די תנאי, רייט? ווייל די סוכה אליין איז דאך א סוכה, ס'איז דאך געווארן א סוכה. נאר אויף די נוי סוכה קען ער זאגן "איך מאך דאס נישט קיין סוכה". די נוי סוכה איז "איני בודל מהם" לכאורה דא. דער חילוק.

סיום

אקעי, האבן מיר געלערנט גאנץ הלכות סוכה, און נאכדעם די נעקסטע פרקים ז' ח' רעדן הלכות לולב.

ה' עזרנו על דבר כבוד שמך.

Generated by Shiur Upload Automation